

İÇİNDEKİLER

HAKKÂRİ TALE (OĞUL) KÖYÜ'NDE SİLAHLI İHA 4
(BAYRAKTAR) İLE ATILAN BOMBA SONUCU
SİVİLLERİN YAŞAMINI YİTİRMESİ VE YARALANMASI
HAKKINDA HDP HEYETİ'NİN RAPORU

ŞAPATAN KÖYÜ'NDE İNCELEME VE TESPİT YAPAN 16
HDP HEYETİ'NİN RAPORU

DİYARBAKIR MIŞRIF (BAĞLAN) KÖYÜ'NDE SİVİLLERİN 28
YARALANMASI HAKKINDA HDP HEYETİ'NİN RAPORU

SORU ÖNERGELERİ 35

HAKKÂRİ TALE (OĞUL) KÖYÜ'NDE SİLAHLI İHA (BAYRAKTAR) İLE ATILAN BOMBA SONUCU SİVİLLERİN YAŞAMINI YİTİRMESİ VE YARALANMASI HAKKINDA...

KONU:

Hakkari ili Merkez Tale (Oğul) Köyünde silahlı İHA (Bayraktar) tarafından atılan bomba ile sivillerin yaşamını yitirmesi ve yaralanması hakkında inceleme raporudur.

HEYETİN OLUŞUMU:

31.08.2017 Hakkari merkeze bağlı Tale (Oğul) Köyü Kanireş Çeşmesi piknik alanı mntıkasında saat 15:00 sıralarında silahlı İHA'dan atılan bomba sebebiyle köylülerin öldüğü ve yaralandığı bilgisi yerel kaynaklardan partimize ulaşmıştır. Bu bilgi üzerine, Parti Meclisi üyesi ve milletvekillerinden oluşan bir heyet incelemelerine başlamıştır.

HEYET ÜYELERİ:

HDP Parti Meclisi Üyesi Zahide Besi
HDP Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan
HDP Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan
HDP Van Milletvekili Lezgin Botan

OLAYA DAİR AÇIKLAMA VE BİLGİLER:

1) 31.08.2017 tarihinde silahlı İHA ile atılan bomba sonrasında sesin geldiği yöne gidenlerden bir köylü (Mustafa Öztunç) Kanireş mntıkasında yaralıların olduğunu görerek Tale (Oğul) Köyü'ne haber vermiş ve akabinde iki köylü yaralıları kendi araç ve imkanlarıyla Hakkari Devlet Hastanesi'ne taşımışlardır.

2) Bu sırada İçişleri Bakanlığı yazılı açıklama yapmış, Hakkari merkez Oğul Köyü kırsalında yapılan operasyonda Piro Amed kod adlı Abdullah Sönmez ile beraberindeki Mordem, Zagros ve Cemal kod adlı 4 örgüt üyesinin etkisiz hale getirildiğini belirtmiştir.

3) Bu açıklama basında, "Özel hareket polisinin kanı yerde kalmadı! O terörist öldürüldü" şeklindeki başlık ile saat 16:45 itibariyle son dakika haberi olarak geçmiştir.

4) Aynı gün yerel kaynaklardan gelen bilgiler ise Tale (Oğul) Köyü Kanireş Çeşmesi mntıkasında piknik yapan 4 köylü üzerine silahlı İHA'dan atılan bomba sebebiyle Mehmet Temel'in (35) hayatını kaybettiği; İbrahim Sak (54), İsmail Aydın (43), Musa Tarhan'ın (54) ise ağır yaralandığı şeklindedir.

5) 1 Eylül 2017 günü Hakkari Valiliği'nin resmi internet sitesinde, olayda sivillerin öldürüldüğünü doğrulayan bir açıklama yayınlanmıştır. Yaşamını yitiren ve yaralanan sivilleri işbirlikçi ilan eden Valilik açıklaması şu şekildedir:

“Hakkâri-Merkez İlçe Oğul Köyü Kanireş Çeşmesi bölgesinde tespit edilen (1) dinamik hedefe [(4) BTÖ mensubu], 31 Ağustos 2017 Perşembe günü saat 15.30 sıralarında, SİHA (BAYRAKTAR) ile (1) bomba atılmıştır.

Söz konusu atış neticesinde, (4) BTÖ mensubunun etkisiz hale getirildiği değerlendirilen bölgede, teröristlerle toplantı halinde buldukları sonradan anlaşılan İbrahim SAK ve Musa TARHAN isimli işbirlikçiler hafif şekilde, Mehmet TEMEL ve İsmail AYDIN isimli işbirlikçiler ise ağır şekilde olmak üzere toplam (4) işbirlikçinin yaralandığı, kendi imkânları ile Hakkâri Devlet Hastanesi'ne giderek tedavi altına alındıkları tespit edilmiştir.

Söz konusu yaralanan işbirlikçilerden Mehmet TEMEL, Hakkâri Devlet Hastanesi'nde tedavi altında iken vefat etmiştir. Konu ile ilgili adli tahkikat devam etmektedir.”

OLAYA DAİR YAKINLARIN ANLATIMLARI:

Mehmet Temel'in Annesi Sima Temel:

“Bayram arifesinde köydeki evdeydim. Oğlum Mehmet Temel beni almaya gelecekti. Bir gün sonra Van T tipi Cezaevi'nde bir yıldır tutuklu olan eşim Mustafa Temel'in görüşünü ziyarete gidecektik. Mehmet beni aradı, ben erken olduğunu söyledim, akşamüstü şehre gideriz dedim. O da Kanireş Çeşmesi'nde öğlen yemek yiyeceğini, sonra gelip beni alacağını söyledi. Namaz kılıyordum ki, bir bomba sesi duydum, aşağı indim. Köylüler de sesi duymuştu, dışarı çıkanlar Kanireş'e doğru koşuyorlardı. Bir yere kadar gidebildim, ne olduğunu anlamaya çalıştım, ama öğrenemedim. Bir yeğenim beni Hakkari merkeze götürdü ve hastaneye gittik. Orada oğlumun ağır yaralandığını söylediler, sonra da öldüğünü söylediler, ben de baygınlık geçirmişim. Sonrasında Kanireş'e bomba atıldığını, oğlumun da arkadaşlarıyla beraber yaralandığını, sonra da oğlumun öldüğünü söylediler. Allah hakkımızı yerde bırakmasın, oğlum günahsızdır, şimdi 3 yetimi oldu. Bu bayramı bize zehir ettiler. Allah kabul etmesin, cenazesinde ağlamama bile izin vermediler. Bu zulmü kimse kabul etmesin” demiştir.

Mehmet Temel'in Eşi Naciye Temel:

“Eşim Mehmet Temel saat 13:00 sıralarında evden çıktı, köye annesini almaya gidiyordu. Bayram günü Van'da tutuklu olan kayınpederimin görüşüne gideceklerdi. Aynı gün kanlar içinde cenazesi geldi.

Eşim 35 yaşındadır. 3 çocuğumuz var. Kendisi tesisat işleri yapıyor, bir okulun kalorifer tesisatını çekecekti. Benim çocuklarım küçüktür, kocamın hiçbir suçu da yoktur. Allah bizimledir, ben onun hakkını arayacağım, bu zulümdür” demiştir.

Musa Tarhan'ın Oğlu Leşker Tarhan:

“Ben ve babam seyyar kebabçılık yapıyoruz. Arife günü babam köye bayram için koyun almaya gitmişti. Biz Tale Kanireş'e bomba atıldığını duyduk, babamın da orada olduğunu bildiğim için hemen hastaneye gittim. Babamı hastaneye getirdiklerinde ben oradaydım, hastane girişinde gördüm, babam kendinde değildi.

Bu esnada polis saldırısı oldu, her tarafa gaz bombası ve plastik mermi attılar, su sıktılar. Bu saldırıda yaralananlar oldu, birinin kafasının kırıldığını gördüm. Hastane önünde bulunan herkese saldırıp dövüyorlardı, bazılarında plastik mermi isabet etmişti. Hastanedeki güvenlik güçleri yaralıların hepsinin ikide bir terörist ya da işbirlikçi olduğunu söylüyordu. Babamı getirenlerle konuştum; onlar olay yerinde bu 4 kişi dışında başka cenaze ya da yaralı olmadığını söylediler. Babamın hastanede ağır yaralı olmasına rağmen ranzaya kelepçelendiğini öğrendim, yanına gitmemize kesinlikle izin vermiyorlar. Tanıdığım bir polis vardı ona sordum. Beni ve babamı her

gün seyyar kebabçı tezgahımızda gördüğünü söyledim. ‘Yaralıların hepsini tanıyorsunuz, babamın yanına neden gidemiyoruz? Niye kelepçeli? Zaten ağır yaralı ve başında on asker-polis duruyor, kaçacak değil ya. Biz sağlık durumunu merak ediyoruz ve endişeliyiz. Tedavisi nasıl sürüyor, ya hastanede tedavisini eksik yapsalar ve kötü birşey olsa diye çok endişeliyiz.’ dedim. Tanıdığım polis bana olayın jandarma kontrolünde olduğunu ve talimatları da jandarmanın verdiğini söyledi. Babamın ağır yaralı olduğunu biliyorum, ameliyat için benden ya da kardeşlerimden imza alınmadı.

Hastanede çalışan ve soyadı Tarhan olan uzak bir akrabamızdan izin alıp kağıt imzalatmışlar. Ben bu durumu kabul etmiyorum. Zaten hastanede Hakkarili olan tüm çalışanları yoğun bakımdan uzak tutmuşlar. Hakkarili olanlar o koridordan bile geçemiyor. Çok ısrarcı oldum ve doktorlardan bilgi alan bir polisle görüşebildim. Bana babamın sırt kısmında şarapnel parçası olduğunu, beyne giden damarı etkilediğini, durumunun ağır olduğunu söyledi. Hakkari Devlet Hastanesi'nde bildiğim kadarıyla beyin cerrahisi yoktur. Tedavisini bu şartlarda nasıl yapıyorlar, kaç ameliyat yaptılar, hiç bir bilgim yoktur. Ben olayın peşini bırakmayacağım, babamın hiçbir suçu yoktur. Hakkımızı arayacağım. Babam 1963 doğumludur, yaşı daha büyüktür, bu kimlik yaşadır, 8 çocuğu var” demiştir.

İsmail Aydın'ın Kardeşi Suphi Aydın:

Mehmet Temel bizim halamızın oğludur, İbrahim Sak da dünürümüz ve yakınımızdır. Benim ağabeyim İsmail Aydın duvar ustasıdır. 1974 doğumludur, evli ve 4 çocuk babası

dır, eşi de 5inci çocuğuna hamiledir. Geçimini inşaat işlerinde çalışarak sağlıyor. Arife günü kurban almaya köye gitmişlerdi. Köylülerle beraber kurban alacaklardı, Kanireş'te piknik yapıyorlarmış. Koyunların otlamadan inmesini beklerken bomba atılmış. Biz haber alınca hastaneye gittik. Yaralandığını öğrendik, ama bizi içeriye almadılar. Polis hastane önüne gaz ve plastik mermi attı. Herkes akrabalarıyla ilgili bilgi almaya gitmişti, polis çok sert müdahale etti, yaralananlar oldu. Biz ailece bu olayla ilgili suç duyurusunda bulunmak istedik. Kardeşim suçsuzdur. Yaralıdır, ama gözaltına almışlar o haliyle. Durumu nedir bilmiyoruz. Adliyeye gittik dilekçe vermek için, kapıdaki polisler 'gidin polise anlatın' dediler. Biz neye mal olursa olsun sonuna kadar hakkımızı arayacağız" demiştir.

Yaralıları hastaneye taşıyan ve hastane önünde bulunan yaralı yakınlarından aldığımız bilgiler:

Yaralılar hastaneye getirildiğinde, hastanenin etrafı zırhlı araçlar ve çok sayıda güvenlik gücü tarafından kuşatılmış haldedir. Hastane önünde kimsenin birikmemesi ve gelenlerin de dağılması için çok sert müdahalede bulunmuş, plastik mermi ve gaz kullanılmıştır. Yapılan sert müdahalede 5 kişi plastik mermilerin kafa, göz altı, yüz, sırt ve boyun bölgelerine isabet etmesi sebebiyle yaralanmışlardır. Yine yaralı yakın olan kadınların saçlarından sürüklenme ve darp, işkence ve kötü muamele ile sert müdahale devam etmiştir. Bu müdahalede yaralananların hastaneden rapor almayı istemeleri ile hukuki girişim başlatma istekleri yine güvenlik güçlerinin engellemesi ve tehditleri ile karşılanmıştır.

Plastik merminin gözaltına isabet etmesi sebebiyle yaralanan kişi ile yaptığımız görüşmede; olayı duyar duymaz akrabasının ağır yaralandığını öğrendiği için hastaneye geldiğini, olaya dair bilgi alamadan güvenlik güçlerinin sert müdahalesine maruz kaldığını, tazyikli su sıkılıp gaz bombası atıldığını, yine atılan plastik merminin yüzünde sol göz altı bölgesine isabet ettiğini belirtmiştir. Yüzü pansumanlı ve sol gözünün çevresinin tamamen morarmış olduğunu gördüğümüz kişi olaya dair suç duyurusunda bulunmak için hastaneden rapor almak istediğini ve bu sebeple tekrar hastaneye gittiğini, ama doktorun rapor vermediğini belirtmiştir. Akabinde orada bulunan polisin herkese yönelik "şikayetçi olanı da işbirlikçi ilan eder, tutuklarız" dediğini tarafımıza aktarmıştır.

HEYETİN GİRİŞİMLERİ:

Hakkari Baro Başkanı İle Görüşme:

Bu olayla ilgili barodan herhangi bir şekilde avukat talep edilmediği tarafımıza iletilmiştir.

Vali İle Yapılan Görüşme:

Heyet üyemiz Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan, Vali'yi olay günü saat 22:00'de şahsi cep telefonundan aramış, ancak Vali cevap vermemiştir. Vali ile İHD Hakkari Şube Başkanı'nın yaptığı görüşmede, hastanede Mehmet Temel'in cenazesinden başka cenaze olmadığı, Mehmet Temel'in cenazesinin de otopsi için Van'a gönderileceği bilgisi verilmiştir. Vali, heyet üyemize 02.09.2017'de dönüş yapmış ve olay yerinde operasyonun sürdüğünü, güvenlik gerekçesiyle kimsenin olay yerine gönderilemeyeceğini belirtmiştir. Hastanede yaralıların durumunu merak ettiğimiz, ancak güvenlik güçlerinin bu konuda talimat sebebiyle kimseyle görüştüremeyecekleri bilgisi verilmiş, Vali de bu konuda heyetimize geri dönüş yapacağını iletmıştır. Ancak bu görüşmeyi yapmamız engellenmiştir.

Yine olay günü, Cumhuriyet Savcısı ile görüşme yapılmak istenmiş, savcı kimseyle görüşmemiştir. Hastaneye gelip Mehmet Temel'in otopsi işlemlerinin Van'da yapılması için karar yazdığı ve derhal hastaneden ayrıldığı bilgisi tarafımıza verilmiş, bir daha da kendisine ulaşılamamıştır.

Olay günü hastane başhekimine ulaşılamamış, başhekim yardımcısı ile görüşülebilmştir. Yaralılardan 2 kişinin durumunun stabil olduğu, görüşme veya ziyaret etme anlamında bir sakıncanın olmadığı belirtilmiştir. An-

cak yaralıları görme girişimimiz güvenlik güçlerince engellenmiştir. Gerekçe olarak savcılığın gözaltı kararı olduğu, olay jandarma bölgesinde olduğu için jandarmanın kesin talimatının olduğu ve kimseyle görüştürülmeyecekleri konusunda kesin talimat alındığı iletilmiştir. Tüm hastane iç ve dış tarafının çok sayıda güvenlik gücü ve zırhlı araçlarla tam bir kuşatma altında olduğu gözlemlenmiştir.

Yaralılardan Musa Tarhan'ın avukat olan yakını da hastaneye gelmiş, ama yaralıları ziyaret etmesi fiziken ve hukuka aykırı tarzda engellenmiştir.

Ancak hastaneye ve yoğun bakım ünitesine askeri rütbeli bir şahsın girdiği, bir süre içerde kalıp ayrıldığı heyet üyemizce görülmüştür.

OLAYLA İLGİLİ GELİŞMELER:

31.08.2017 tarihinde saat 15:30 sıralarında Tale köylülerinin ve Hakkarili yurttaşların arazilerinin, bağ ve bahçelerinin olduğu ve hakkında herhangi bir yasak, güvenlik bölgesi ilanı kararının olmadığı şehir merkezine 20 km. uzaklıkta bulunan ve piknik alanı olarak kullanılan Kanireş Çeşmesi mntkasında piknik yapan 4 köylü üzerine silahlı İHA'dan bir bomba atıldığı ve bu atış sebebiyle Mehmet Temel'in yaşamını yitirdiği, İbrahim Sak, İsmail Aydın ve Musa Tarhan'ın yaralandığı tespit edilmiştir.

Görgü tanıklarından, hastane ve Vali'den alınan bilgiler ışığında hastaneye başka cenazenin getirilmediği bilgisi bulunmaktadır.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun olayın

ardından yaptığı açıklamaya ve Valilik açıklamasına göre olay yerinde en az 4 cenazenin daha olması gerekirken, buna dair bir tanıklık ve bilgi bulunmamaktadır.

Mehmet Temel'in cenazesinin ise ertesi gün saat 09:00 itibariyle otopsi için Van YYÜ Araştırma Hastanesi'ne sevk edileceği kararı verilmiş, yaralılar hakkında ise gözaltı kararı verilmiştir.

01.09.2017'de cenaze otopsi için Van'a sevk edilmiş, cenazeyi Hakkari Devlet Hastanesi'ne ait ambulans polis eşliğinde nakletmiştir. Otopsi işlemleri saat 15:30 itibariyle tamamlanmıştır.

Cenaze nakli için araç temini konusunda heyet üyelerimiz görüşmeler yapmıştır:

- Cenazeyi getiren araçta görevli polis memuru, cenazeyi götürmeyeceğini, bu konuda Vali'nin talimatı olduğunu belirterek geri dönmüştür.

- Aracı kullanan şoför de kesin talimat verildiğini, 1 dakika bile beklerse işten atılacağını, bunun kesin talimat olduğunu bildirdiklerini söylemiştir.

- Cenaze aracı temin etmek için kayyum atanan Van Büyükşehir Belediyesi ile Mezarlıklar Müdürlüğü aranmış, ancak çok sayıda aramaya rağmen hiç biri telefonlarımıza cevap vermemiştir.

- Hastane müdürü ile görüşülmüş, hastaneyi ilgilendiren bir durum olmadığı belirtilmiştir.

- Hastanede görevli bir memurla görüşülmüş; memur, yakın zamanda hastane ve belediye memurlarından oluşan bir grupla toplantı yapıldığını, bu toplantıda

• Terörle bağlantılı olanlara kesinlikle araç, ambulans veya tabut verilmeyeceğini,

• Vatandaşlara dahi saat 15:00'ten sonra araç verilmeyeceğini,

• İl dışına hiçbir koşulda araç verilmeyeceğini, bunların kesin talimat olduğunu aktarmıştır.

Bu bilgiler akabinde VATSO, Şoförler Odası, ESOB gibi kamu kurumu niteliğindeki kurumlar aranmış, ancak ya kimseye ulaşılamamış ya da çeşitli gerekçelerle cenazeyi nakledecek araç temin edilememiştir.

Sonuç olarak cenaze işlemleriyle ilgili olması gereken, temel görevlerinden biri olan belediyenin bu hizmeti kesin olarak sunmayacağı bir kez daha tespit edilmiştir.

Cenaze yakınları kendi imkanlarıyla bir kamyonet ve tabut temin etmiş ve Hakkari'ye doğru heyet üyelerimizle birlikte yola çıkmıştır.

Bir diğer husus;

Mehmet Temel'in babası Van T Tipi Cezaevi'nde hükümlüdür. Cenazeye katılması için ailenin talebi olması sebebiyle çeşitli girişimlerde bulunulmuştur.

İçişleri Bakanı aranmış; bu talebin karşılanabileceği, Adalet Bakanı ile de görüşüleceği söylenerek, "Biz babayı getiririz, güvenliğini de alırız, ancak gösteriye müsaade etmeyiz" denmiştir.

Adalet Bakanı Yardımcısı ile görüşülmüş, talebimizin karşılanacağı belirtilmiştir.

Tutuklu baba hükümlü olduğu için yakınları Hakkari Adliyesi'ne giderek resmi prosedürü

başlatmak istemişler, ancak polisin fiili engeliyle karşılaşmışlardır. Bahane olarak bayram olduğu için Adliye’de kimsenin bulunmadığı, Van Adliyesi’ne başvuru yapmaları gerektiği belirtilmiştir. Mahkeme dosyası Hakkari’de olduğundan, aile ikinci kez Hakkari Adliyesi’ne başvurmak istemiş, ancak kapıdaki polisin engellemesiyle karşılaşmıştır.

Hakkari’ye girişte 4 ayrı kontrol noktasından geçilmiş, araçlar uzun süre bekletilmiştir. Kent girişinden başlayarak hemen her 100 metrede bir zırhlı araçlar ve uzun namlulu silahlarla bekleyen güvenlik güçleri görülmüştür. Saat 20:45’te hastaneye ulaşılmıştır.

Cenazeyi yıkamak için camiye gitme girişimi engellenmiş, hastanede yıkanabileceği belirtilmiştir. Heyet üyelerimiz bu konuya dair açıklama ve gerekçe öğrenmek için görüşmeler yapmıştır. Güvenlik amirleri bu şekilde talimat aldıklarını, mezarlıkta da herhangi bir gösteri ya da gürültü olmaması, aksi halde müdahale edileceği uyarısını yapmışlardır.

Heyet üyelerimizden Mv. Lezgin Botan’ın ismini belirtmek istemeyen bir din görevlisiyle yaptığı görüşmede şunlar ifade edilmiştir:

Diyanet’in bir genelge gönderdiği; bu genelge uyarınca “devletin uygun görmediği kimseye” camilerin açılmayacağı, taziyelerini kuramayacakları; cenazenin camide yıkanmayacağı, imamların dua etmeyeceği ve cenazelerine gitmeyecekleri; bunların kesin talimat olduğu, aksi halde imamların da terörle iltisaklı kişilerden sayılıp işten atılacağı ya da tutuklanabileceği tarafımıza açıklanmıştır.

Bu gerekçe sonrasında cami açılmadığı için aile cenazeyi hastanede yıkayarak mezarlığa götürmüştür. Defin sırasında 4 büyük zırhlı araç ve çok sayıda güvenlik gücü ablukası altında, gece saat 22:00 sularında cenaze defnedilmiştir.

Öte yandan;

Yaralı olan İbrahim Sak ve Musa Tarhan 02.09.2017'de ifadelerinin alınması için Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüştür. Raporumuzu yazdığımız saatlerde hala Emniyet'te gözaltında oldukları öğrenilmiştir. Babası Musa Tarhan ile 1 dakika görüşme izni alabilen Leşker Tarhan; polislerin "görüşme Türkçe yapılacak" dediğini, babasının tekerlekli sandalyede acılar içinde ve güçlüğü konuşabildiğini, tedavisinin yapılmadığını ve durumunun ağır olduğunun anlaşıldığını tarafımıza iletmıştır.

DEĞERLENDİRME:

Yapılan görüşmeler, gözlem ve tespitlerimiz ile toplamda edinilen bilgiler ışığında heyetimiz şu değerlendirmeleri kamuoyuyla paylaşmaktadır:

A) Olay yeri, güvenlik bölgesi ya da yasak ilan edilen bir bölge değildir. Bu bölgede sivillerin bulunması her daim olabilir, özellikle kurban bayramı arifesinde köylülerin o alanda kurbanlık aldığı güvenlik güçlerince de bilinmektedir. Hal bu iken, bahse konu yerde bir operasyon yapılması demek mutlak surette sivillerin zarar göreceğinin, ölebileceğinin, yaralanacağını, doğanın ve doğal yaşamın da zarar göreceğinin bilinmesi demektir. Operasyon kararı güvenlik güçlerince verilmiştir.

Böylesi bir karar, devletin peşinen ulusal ve uluslararası mevzuatla beraber insan hakları ile hukuk kurallarını ihlal edeceğinin bir kabulü yorumuna vesile olmaktadır.

Bilindiği gibi Türkiye insancıl hukukun temel kaynakları olan 12 Ağustos 1949 tarihli 4 Cenevre Sözleşmesi'ni imzalayıp onaylamış ve bunlar 30 Ocak 1953 tarihli Resmi Gazetelerde sırasıyla yayımlanmıştır.

Bu 4 temel sözleşmenin ortak 3. Maddesi, bir devletin kendi egemenlik alanındaki çatışma halinde sivillerin korunmasına dair kuralları tanımlar.

Sonuç olarak, 4 Cenevre Sözleşmesi de Ortak 3. Madde'yi kapsamaktadır. Ortak 3. Madde'ye göre, Yüksek Akit Taraflarından birinin topraklarında ortaya çıkan uluslararası nitelikli olmayan bir silahlı çatışma durumunda, çatışmaya taraf olanlardan her biri, en azından aşağıdaki hükümleri uygulamakla yükümlü olacaktır:

1. Silahlarını bırakmış olan silahlı kuvvetler mensupları ve hastalık, yaralanma, tutuklanma veya başka bir nedenle savaş dışı kalan kişiler de dâhil olmak üzere, çatışmalarda aktif rol almayan kişiler ırk, renk, din ve inanç, cinsiyet, doğum veya servet ya da benzer bir kritere göre ayırım yapılmadan bütün koşullarda insani müdahale görecektir.

Bu amaçla yukarıda belirtilen kişilere aşağıda belirtilen muamelelerin yapılması nerede ve ne şekilde olursa olsun yasaktır ve yasak olarak kalacaktır:

- Yaşama ve kişiye yönelik şiddet; özellikle her türlü öldürme, zalimane davranış ve işkence;

- Rehin alma;

- Kişisel onura tecavüz, özellikle küçük düşürücü ve onur kırıcı davranışların uygar uluslarca vazgeçilmez olduğu kabul edilmiştir. Tüm adil güvenceleri sağlayan düzenli, kurulu bir mahkeme kararı olmaksızın ceza verilmesi ve bu cezaların infazı yasaktır.

2. Yaralılar ve hastalar toplanacak ve tedavi edilecektir.

B) Sözleşmelerin ortak 3. Maddesi'nin düzenlenmesi ve olay değerlendirildiğinde;

yasaklı olmayan ve sivillerin olduğu yere silahlı İHA'dan bomba atıldığı ve sivillerin bu bomba sonucu öldüğü ve yaralandığı kesindir. Görgü tanıkları olay yerinde sadece 4 kişinin olduğunu belirtmişlerdir. Bakan ve Valilik açıklaması değerlendirilince, hastanede en az 5 cenazenin olması gerekirken, hastanede başka cenazenin olmadığı bilgisi edinilmiştir. Olayın akabinde hiçbir yargı kararı olmadığı halde ölen ve yaralananların örgüt üyesi ya da işbirlikçi olarak tanımlanması hukuki bir tanım değildir. Yaralı ya da ölen kişilerin yanında veya olay yerinde herhangi bir silah veya mühimmat olmadığı ya da görülmediği gibi, bir çatışma yaşandığı ya da çatışma olduğuna ilişkin herhangi bir belirleme de bulunmamaktadır. Kaldı ki, Valilik tarafından yapılan "işbirlikçi" tanımı hukuk dışı olsa da, bu kişilerin sivil olduğu da teyit edilmiştir.

Ölen ve yaralananların sivil köylüler olduğu bir gerçektir.

Diğer yandan şu soruların cevaplanması çok önemlidir:

1) "İşbirlikçi" ilan edilen köylüler olaydan kısa bir süre önce üst ve araç araması ile kimlik kontrolü yapılan Depin kontrol noktasından geçerek olay yerine geçmişlerdir. Madem bu kişiler hakkında şüphe var, neden kontrol noktasında gözaltına alınmadılar?

2) Yakalama imkanı ve olasılığı varken, neden silahlı İHA kullanıldı?

3) Olay yerine savcı keşif için gitmemiştir. Olay yerini bomba atılmasından sonra ilk kez gören köylülerdir. Yaralıları köylüler kendi imkanlarıyla hastaneye yetiştirmişlerdir.

- Yaralıları hastaneye taşıyan köylüler olay yerinde başka yaralı veya cenazenin olmadığını belirtmişlerdir. Olay günü hastanede de başka cenaze olmadığı bilgisi Valilik tarafından ve hastane tarafından belirtilmiştir.

- Olay sonrasında kimsenin bölgeye girişine izin verilmediği gibi, milletvekillerinin bir yasama faaliyeti de olan denetim görevi her aşamada engellenmiştir. Valilik, savcılık, güvenlik amiri ve hastane başhekimliği olaya dair tek bir bilgi vermemiştir.

- Yaralıları ziyaret dahi engellenmiştir. Yaralıların sağlık durumu bilinmediği gibi, gözaltı gerekçeleri dahi açıklanmamıştır.

- Gözaltı kararı var ise bir avukatın gözaltındakilerle görüşebilme imkanı yasal olarak mevcut iken, avukat görüşünün fiziki müdahale ve hakaretle engellenmesi de ayrı bir hukuksuzluk ve keyfiliktir.

- Avukat görüşüne engel olunmasına rağmen, bir rütbeli askerin gözaltında olduğu belirtilen yaralıların bulunduğu yoğun bakım ünitesine, yaralıların sağlık koşullarına aykırı bir şekilde girebilmesi anlaşılabilen bir durum olmadığı gibi hukuki de değildir.

Olaya dair ilk andan itibaren yapılan açıklamalar ile ortaya çıkan gerçek karşısında bariz bir çelişki olduğu gözönüne alındığında, her aşamada bilginin engellenmesi açıkça etkili bir soruşturma yapılmadığının ve daha şimdiden hukuki süreçlerin işletilmediğinin ve işletilmeyeceğinin bir göstergesidir.

Bir cenazeye araç vermeyerek, cami açmayarak, imamın yapacağı duayı ve taziyeyi engelleyerek, başından itibaren nefret ve ayrımcı bir tutum ile cenazenin bile ayrıştırıldığı gerçeği tarafımızca bir kez daha tespit edilmiştir. Bu ayrımcı yaklaşım, olayın gerçeğinin açığa çıkmasının engelleneceğine, esas sorumluların korunacağına ve mağdurların suçlanacağına delalettir.

Oysa gerçek ortadadır. Hakkari halkı da, bizler de gerçeği bilmekteyiz.

SONUÇ:

1) Arife gününde Hakkari halkı başta olmak üzere tüm bölge halkının vicdanını sızlatan bu vahim olay karşısında hükümetin derhal kamuoyundan özür dileyen bir açıklama yapması beklenmektedir.

Halkın ve ayırım gözetmeksizin tüm yurttaşların can ve mal güvenliğinden sorumlu olan devletin bu yetkilerini kullanan ilgili bakanlıkların şu ana kadar yaptıkları açıklamalar gerçeği çarpıttıklarını göstermektedir.

2) 02.09.2017 tarihinde, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun silahlı İHA ile zaman zaman sivillerin de zarar gördüğü, hataların ve eksiklerin olduğunu belirten açıklaması, bu olayın da "hata/eksik" sonucu sivillerin ölebileceği sonucu hesaba katılmadan yapılabildiğinin ve bu İHA'ların sivillerin yaşam hakkına yönelik bir tehdit olduğunun kabulü anlamına gelmektedir.

Diğer bir deyişle, İçişleri Bakanı dolaylı olarak bu olayda sivil ölümüne yol açtıklarını kabul etmiş görünmektedir. Bu vesileyle, şu ana kadar İçişleri Bakanı ile Hakkari Valisi'nin olayı çarpıtan açıklamalarını düzeltmeleri ve gerçeği tüm Türkiye kamuoyuyla paylaşmaları beklenmektedir. Ayrıca gerçek bir sorumluluk üstlenerek istifa etmeleri gerekmektedir.

Hakkari Valisi'nin, bir yargı kararı olmaksızın sivilleri derhal işbirlikçi ilan ederek olayı meşrulaştırma ya da en hafif tabiriyle normalleştirme çabası hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayan bir tutumdur. Aynı zamanda yargı mekanizmasını da hiçeıştiren bir tutum olduğu dikkatlerden kaçırılmamalıdır. Yargı

kendi görevine sahip çıkmalı, Hakkari Valisi Cüneyt Orhan Toprak görevden alınmalı ya da istifa etmelidir.

3) Silahlı İHA'lara ilişkin İçişleri Bakanı'nın açıklaması hata ya da eksiklik olarak kabul edilemez. Söz konusu olay hata değil yargısız infaz olarak görünmektedir. Görevini yapabilecek duruma getirilmiş olan bağımsız yargı etkili soruşturma yapar ise bu olayın silahlı İHA ile yargısız infaz olup olmadığını da açığa çıkaracaktır. Öte yandan dünyanın başka yerlerinde de kullanılan silahlı İHA'ların her daim sivil ölümlerine yol açtığı ve insancıl hukuk kurallarına aykırılıkların yaşandığı gerçeği de bilinmektedir. Silahlı İHA'ların kullanılmaması konusunda hükümet karar vermelidir.

4) Valilik olaya dair tahkikatın yapıldığını belirtmiştir. Bahsedilen tahkikatla ilgili Adalet Bakanlığı derhal sorumluların tespitine, sivillerin ölüm ve yaralanmasına sebep olanların yargılanacağına dair etkili soruşturma yapılacağına güvencesini yaratmalıdır. Operasyon emrini verenlerin soruşturulması gerekmektedir. Yanlış, hatalı, eksik kararlar saldırı emir verilip verilmediği olasılığı araştırılmalıdır.

5) Ölen ve yaralananların sivil olması karşısında, ölüm ve yaralamadan sorumlu olanların bu sorumluluğu üzerlerinden atmak ve gerçeği çarpıtmak için kamuoyunda nefret diliyle manipülasyon yaratma gayretleri, suçluların korunduğu / korunacağına ve olayın örtbas edileceğine dair açık bir girişimdir.

İçişleri Bakanı'nın açıklamasının hemen akabinde, yandaş basının "özel hareket polisinin kanı yerde kalmadı, o terörist öldürüldü" şeklinde başlık atmasını kimin emrettiği ya da bu paylaşımı o basın kuruluşlarının neden yaptıkları ortaya çıkarılmalıdır. Bu çarpıtılmış haberle yapılmak istenen ve hedeflenen amaç kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

6) Gerek hastane önündeki müdahale, halka yönelik ağır saldırı ve cenazeye muamele, gerekse yaralı olanlara yönelik gözaltı ve kimseyle görüştürmeme tutumu hak arama önündeki fiili engellerdir. Bu tutumlarda halka düşmanca hislerle davranıldığı gözlemlenmiştir. Bu tutumların devam etmesi, kutuplaşmayı ve ayrımcılığı derinleştirmekte, daha vahim olaylara kapı aralamaktadır. Hak arama önündeki engeller kaldırılmalıdır. Sorumluların tespiti ile yargulamalarının derhal yapılması ve cezalandırılması elzem olup, benzer olayların yaşanmaması konusunda gereken tedbirlerin alınması da kamuoyunu rahatlatmaya vesile olacaktır.

7) Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nu, acilen toplanarak bu olayla ilgili araştırma ve inceleme yapması için Hakkari'ye davet ediyoruz.

8) Barolar, hukuk çevreleri, insan hakları savunucuları olaya dair inceleme yapmalı ve halen yaralı olanlar başta olmak üzere, sağlık ve güvenlik haklarının korunması ile etkili soruşturma yapılmasına katkı sunmak için araştırma yapmalıdır. Bu vesileyle tüm ilgili çevrelerin Hakkari'ye gelmesi önemlidir.

9) Olaya dair tüm hukuki süreçlerde mağdurların yanında olduğumuzu belirterek, olayın aydınlatılması için siyasi ve hukuki çabamızı sonuna kadar sürdüreceğimizi Halkların Demokratik Partisi olarak saygı ile kamuoyuna arz ederiz.

ŞAPATAN KÖYÜ'NDE İNCELEME VE TESPİT YAPAN HDP HEYETİ'NİN RAPORU

**İncelemeye katılanlar: Hakkari
Milletvekili Nihat Akdoğan, Bitlis
Milletvekili Mizgin Irgat, PM
üyesi Özgür Zeydanoğlu, Hakkari
İl Eş Başkanı Metin Besi, Şemdinli
İlçe Eş Başkanı Felem Akar, DBP
İlçe Yöneticisi Emin Sarı ve HDP
Şemdinli İlçe Yöneticileri.**

ŞAPATAN KÖYÜ'NDE YAŞANANLAR, YENİDEN BAŞLAYAN ÇATIŞMALI SÜRECİN BİR SONUCUDUR

Şapatan Köyü, devlet ve hükümetlerin yıllardır hüküm süren askeri ve güvenlikçi politikaları nedeniyle birçok defa kolluğun ve idarenin hukuka aykırı karar ve uygulamalarına maruz kalmıştır. Son iki yılda ise defalarca uygulanan sokağa çıkma yasakları ile beraber, Türkiye'de yapılan genel, yerel seçimler ve referandum sonuçlarına göre her defasında kendilerine uygulanan şiddetin dozu artırılarak devam etmiş ve en son 6 Ağustos 2017 tarihinde özel hareket, jandarma, polis, bütün kolluk güçleri köye toptan suçlayıcı bir yaklaşımla baskın düzenlemiştir. Tüm köy halkına saldırılmış, her yaş ve cinsiyetten yüz civarında Şapatanlı'ya sözlü taciz, hakaret ve şiddet uygulanmış, işkence yapılmıştır.

Şapatan'daki baskılara bir bütün olarak bakıldığında, yaşananlar tarihsel arka planıyla çözümsüz bırakılan Kürt meselesi ile bölgede yürütülen sıkıyönetim ve savaş politikalarıyla ilgilidir. Kürt meselesinin barışçıl ve demokratik yollarla çözülmesini hedefleyen "Çözüm Süreci", 30 Ekim 2014 yılında tarihin en uzun süren 10.5 saatlik MGK toplantısı sonrasında

bir tür duraklama dönemine alınmış, iktidarın tabiriyle ‘buzdolabına kaldırılmıştır’.

İyi niyetli çabalarla ilerletilmeye çalışılan çözüm süreci, tüm uğraşılara rağmen Dolmabahçe Mutabakatı’nın Erdoğan tarafından red edilmesiyle birlikte soğumaya bırakılmıştır. 7 Haziran 2015 Milletvekili Genel Seçimleri, Türkiye’nin siyasi denklemlerini alt üst eden HDP’nin seçim zaferiyle sonuçlanınca, AKP Hükümeti çareyi halkın iradesini yok saymakta bulmuştur.

20 Temmuz 2015’te gerçekleşen Suruç Katliamı sonrasında Kandil’e yönelik hava saldırılarıyla çatışmalı süreç fiilen başlamıştır. 1 Kasım 2015’te tekrarlanan genel seçimler; ölümler, siyasi baskılar ve operasyonlar gölgesinde gerçekleşmiş ve AKP bu kaotik ortamda yeniden tek başına iktidar olma şansını yakalamıştır. Ancak bu iktidar, o günden bu yana her geçen gün kötüleşen bir şekilde Türkiye’nin huzurunu alt üst etmektedir. Kürt meselesinin çözümü için daha önce defalarca denenen ancak hiçbir çözüm getirmeyen güvenlikçi politikaların çok daha sert yöntemlerle devreye alınması; demokratik siyaset kanallarının gerilemesine, çözümsüzlüğün derinleşmesine neden olmaktadır.

AKP Hükümeti, özellikle sokağa çıkma yasakları boyunca sivillere yönelik suçların üstünü örtmeye yarayacak olan dokunulmazlık zırhını askere vermekte tereddüt etmemiştir. 14 Temmuz 2016’da Resmi Gazete’de yayınlanan TSK Personel Kanunu’nda yapılan değişiklikler ile¹ askere sunulan dokunulmazlık zırhı; gerek sokağa çıkma yasakları boyunca,

gerekse OHAL ilan edildikten sonra bölgede güvenlik güçlerinin yaşam hakkı başta olmak üzere çok sayıda hak ihlalinin gerçekleştirmesinin önünü açmıştır.

AKP aynı zamanda kendi eliyle 15 Temmuz 2016’da darbeye kalkışacak kadar pervasızlaşan bir ordu yaratmıştır. Başarısız darbe girişiminden hemen sonra vesayetin tamamen ortadan kalktığı, demokratik bir Türkiye’nin temelleri atılabilecekken, Erdoğan kendi tabiriyle bu darbe girişimini “Allah’ın bir lütfü” olarak görmüş ve sonrasında ilan edilen OHAL ile birlikte Türkiye oldukça karanlık bir dönemin içine girmiştir.

Bu dönem halen tüm şiddetiyle devam etmektedir. Çözüm sürecinin bitirilmesiyle devreye giren darbe mekaniği, 15 Temmuz askeri darbe girişimi sonrası AKP Hükümeti ve Erdoğan tarafından gerçekleştirilen 20 Temmuz OHAL ilanı ile devam etmektedir. Türkiye bugün darbe koşullarında, OHAL rejimi altında KHK’lerle yönetilmektedir.

6 Ağustos 2017’de Şapatan Köyü’nde ve Şemdinli Emniyeti ile hastane raporu alma sürecinde yaşananlar Türkiye’ya dayatılan OHAL rejiminin Kürt kentlerinde sıkıyönetim rejimi olarak yaşandığını açıkça gösterir niteliktedir.

Partimiz tarafından oluşturulan bir heyet 9 Ağustos’ta köy halkıyla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmiş ve köy halkına geçmiş olsun dilekelerimizi sunmuştur. Tek tek ev ziyaretleri gerçekleştirilmiş, mağdurlarla görüşmeler sağlanmıştır. Köy halkının yaşadığı zulüm ve hukuksuzluğun gündeme taşınması ve yaşananların hesabının yargı önünde sorulabil-

¹<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.926.pdf>

mesi için mağdurların beyanlarına dayanarak notlar alınmış, tanık beyanları üzerinden gözlemler yapılmıştır.

Heyetimizce çekilen video ve fotoğraflar ile işkence izlerinin halen geçmediği izlenmiş ve belgelenmiştir. Köy halkının tamamında yaşanan travmanın etkisi heyetimiz tarafından çok net bir şekilde görülmüş, hissedilmiştir. Görüşmeler ve ev ziyaretleri tüm gün sürmüştür. Kadınlara sözlü taciz ve ağır hakaretler yapılmış, bu durum mağdur beyanları ve tanık anlatımlarıyla tespit edilmiştir.

ŞAPATAN; 7/24 GÖZETİM ALTINDA BİR KÖY

Kürt kentlerinde ilk olarak 16 Ağustos 2015'te Varto ve Şemdinli'de ilan edilen ve bazı yerlerde kesintisiz olarak aylarca devam eden sokağa çıkma yasakları boyunca çok sayıda başlıkta hak ihlalinin yaşandığı bir çok kurum tarafından raporlanmıştır.

Yasal dayanağı oldukça tartışmalı olan sokağa çıkma yasakları Kürt kentlerinde bir tür işkence rejimi haline gelmiştir. Sokağa çıkma yasakları ile insanlar evlerine hapsedilmekte, temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hale getirilmektedir. Günlerce süren elektrik ve su kesintileri yaşamı adeta felç etmektedir. 2017 yılı içerisinde askeri operasyonlar kapsamında Lice, Bingöl, Diyarbakır, Muş, Mardin, Hakkari gibi kentlere bağlı bir çok ilçe, köy ve mahallede uygulanan sokağa çıkma yasakları Şemdinli'de de defalarca uygulanmıştır.

Yasaklar boyunca Şapatan Köyü'nde yapılan ev aramalarında suç unsuru olabilecek en ufak bir delil bulunmamasına rağmen, bölgede yaşanan çatışmalardan sürekli olarak köy halkının sorumlu tutulduğu heyetimize bildirilmiştir. Bölgede sürdürülen her operasyon ya da köy sınırları içinde yaşanan her çatışma sonrasında köye uğrayan askerler, ev ve arazi araması yaparak köy halkını psikolojik baskı altında tutmayı hedeflemekte, köylülerin köyü boşaltmaları için sistematik bir baskı uygulamaktadırlar.

Köy minarelerine takılan güvenlik kameraları ile yaklaşık 5 bin nüfusa sahip köy, 7/24 gözetim altında tutulmaktadır. Oturulan evlerden görece uzakta bulunan bağ ve bahçelere gitmek isteyen köylülere izin verilmemektedir.

Tüm bu baskıların yanı sıra yine köy sınırları içinde bulunan ormanlık alanların yıllardır her yaz güvenlik gerekçesiyle yakıldığı ve bu şekilde köylülerin cezalandırıldığı köylüler tarafından heyetimize aktarılmıştır. Çatışmaların yeniden başlaması ve ilan edilen OHAL rejimi ile birlikte yoğun baskı ve operasyonlara maruz kalan Şapatan köylüleri, 16 Nisan referandumunda yüksek oranda HAYIR² diyerek güvenlikçi politikaları red ettikleri için güvenlik güçlerinin hedefi olmuştur.

²<https://sonuc.ysk.gov.tr/module/sspsHalkoylamasiYeni.jsf>

YARGISIZ İNFAZA KURBAN EDİLEN KÖY: ŞAPATAN

5 Ağustos günü bölgede başlatılan askeri bir operasyon için köyün kırsal arazisine çok sayıda asker ve polis konuşlandırılmıştır. Jandarma Özel Harekat (JÖH) ve Polis Özel Harekat (PÖH) birimlerinden oluşan güvenlik güçlerinin girdikleri çatışmaya Şapatan Köyü sakinleri gün boyu yakından şahitlik etmiştir. Özel harekat polisinin yaşamını yitirmesinden sonra bölge genelinde operasyonu genişleten güvenlik güçleri Şapatan Köyü'ne girmiş, köy merkezindeki evlere yoğunlaşmışlardır.

Köyü ablukaya alan JÖH ve PÖH birimleri, gece 02.00 civarında yaptıkları ev baskınlarında aralarında HDP yöneticisi de olan 6 yurttaş darp ve işkence ile gözaltına almıştır. Gözaltına alınmadan önce maruz kaldıkları kaba dayaktan kaynaklı ağır yaraları olan 6 yurttaş karakola teslim edilmeden önce yaklaşık 4 saat merkez camii yakınlarında yüzdüştü yatırılarak bekletilmişlerdir. Bu keyfi bekletme süresinde de bu kişilerin üstlerine basılmış ve kendilerine tekme atılmaya devam edilmiştir. Sabah 08.30'a kadar süren ev baskınları yaşanmıştır. 04.30-07.30 arasında Şapatan Bêtu Bölgesi ve çevresinde yoğunlaşan ev baskınlarında kapılar ve pencereler kırılarak evlere girilmiştir. Heyetimizin tespitlerine göre, 100'e yakın kişi kötü muamele, kaba dayak ve işkenceden geçirilmiş, evlerin kapı ve pencereleri zarar görmüş, toplamda 36 kişi gözaltına alınmıştır.

Gözaltına alınan kişilerin bir çoğu yaralı olmasına rağmen, zırhlı araçlarda üst üste yığılarak Şemdinli Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüşlerdir. Kötü muamele, kaba dayak ve işkence Emniyet'in önünde ve gözaltı boyunca da devam etmiştir. Köylüler, binanın önünde ve içinde cop, silah dipçığı, paspas sapı, kısa kesilmiş hortum ve demir çubuklarla kaba dayak ve işkenceye maruz bırakılmışlardır.

Tüm bu işkencelerden sonra gözaltına alınan 36 kişiden 20'si hiçbir işlem yapılmadan ve herhangi bir doktor raporu almalarına izin verilmeden serbest bırakılmışlardır. Babasıyla birlikte çıplak ayakla cam kırıkları üzerinde yürütülen, gözaltına alındıktan sonra hakkında hiçbir işlem yapılmadan serbest bırakılan Bünyamin Atabak, Şemdinli Devlet Hastanesi'ne tedavi olmak ve darp raporu almak için gittiğinde, hastanede görevli olan E.Ç. adındaki doktorun kötü muamelesi ile karşılaşmıştır. Atabak'ın heyetimize anlattığına göre doktor kendisine, "Siz Altınsu (Şapatan) köyündesiniz. Siz teröristsiniz." diyerek tedavi etmeyi kabul etmemiş, hatta polislerle haber vererek Atabak'ın yeniden gözaltına alınmasını istemiştir. Köylülerin anlatımına göre, aynı doktora darp raporu almak için giden köylülere bu doktor, "Canı yanan can yakar. Bu çok normal." diyerek işkenceyi savunmuş, rapor vermeyi red etmiştir. Türk Tabipler Birliği (TTB), bu doktor ile ilgili soruşturma açılması için harekete geçtiğini açıklamıştır.³

Gözaltında tutulan 16 kişi olaylardan iki gün sonra serbest kalmış, kamuoyunun olaydan haberdar olması sonucu kısmen de olsa köylülere darp raporu verilmeye başlanmıştır. Heyetimiz yaptığı incelemeler sonucu işkence izlerini video ve fotoğraflarla belgelemiştir. Mağdurların işkence gördüklerini söyledikleri yerlerde kan izlerinin tazeliğini koruduğu görülmüştür.

Kamuoyunda gündem olmasının ardından Hakkari Emniyet Müdürlüğü bir açıklama yayımlayarak bir polisin açığa alındığını duyurmuştur.⁴ Oysa Valilik olayla ilgili olarak yaptığı ilk açıklamasında yaşanan işkence vahşetini red etmiş, basında ve sosyal medyada çıkan haberlerin "terör propagandası" olduğunu iddia etmiştir.⁵

Gün boyu mağdurlarla ve tanıklarla yapılan görüşmelerde, ilçede bulunan özel hareket polislerinin halka karşı düşmanca tavırlar içinde olduğu tespit edilmiştir. Yapılan görüşmelerde, ilçe merkezinde yakın zamanda

³http://sendika61.org/2017/08/ttbden-iskence-goren-koylulere-sizin-hataniz-diyen-doktora-sorusturma/?utm_source=ReviveOldPost&utm_medium=Twitter&utm_campaign=ReviveOldPost

⁴<http://www.hurriyet.com.tr/hakkarideki-darp-iddiasinda-bir-polis-memuru-gorevden-uzaklastirildi-40546618>

⁵Hakkari Valiliği'nin açıklaması şu şekildedir:

Güvenlik güçlerimiz tarafından ilimiz Şemdinli İlçesi Altınsu Mahallesi'nde 05.08.2017 günü icra edilen operasyon esnasında açılan ateş sonucu 1 polis memurumuz şehit olmuş, bunun üzerine ateşin geldiği değerlendirilen bölgelerde bulunan şüpheli şahıslar hukuka uygun olarak gözaltına alınmışlar, ancak bu esnada güvenlik güçle-rimize direnen şahıslar da yetkiler dahilinde zor kullanılarak derdest edilmişlerdir. Daha sonra gözaltına alınırken darp edildikleri iddiası ile savcılık makamına müracaat eden 10 vatandaşımızın işlemleri devam etmekte olup, bunlar arasında kadın bulunmamaktadır. Ayrıca kusuru olan personel tespit edilirse, haklarında gerekli idari tahkikat da yapılacaktır. Bunun dışında bazı haber ajanslarında ve sosyal medyada güvenlik güçlerinin vatandaşlarımıza işkence yaptığı yönündeki haberler tamamen asılsızdır ve terör örgütünün propagandasını yapma maksadını taşımaktadır. Kamuoyuna saygıyla duyurulur. <http://www.hakkari.gov.tr/basin-aciklamasi-2017261>

zırlı araçların kasıtlı yaptığı bir çok araç kazası ve çok sayıda hakaret vakası beyan edilmiştir.

Heyetimizin sorumlu ve yetkili kurumlar olarak gördüğü İlçe Kaymakamlığı ve Cumhuriyet Başsavcılığı ile yapmak istediği görüşmeler yetkililerin olumsuz yanıtları yüzünden gerçekleşmemiştir. Şemdinli Devlet Hastanesi Başhekimi ile yapılmak istenen görüşme de Başhekimin yerinde olmaması nedeniyle gerçekleştirilememiş, başka bir doktorla yapılan görüşme ise yeterince verimli olamamıştır.

Heyetimiz incelemesini tamamladıktan sonra, 13 Ağustos Pazar günü Hakkari Valiliği yaptığı yazılı basın açıklaması ile Şemdinli'ye bağlı Şapatan Köyü ile birlikte üç köyde daha sokağa çıkma yasağı ilan edildiğini duyurmuştur. Yasağın operasyonlar kapsamında ilan edildiğini belirten Valilik, bu yasağın 6 gün boyunca devam edeceğini bildirmiştir.⁶

ŞAPATANLI MAĞDUR KÖYLÜLER ANLATIYOR: VAHŞETİ YAŞADIK...

Kendi evinde eşi ve 2 çocuğuyla birlikte yaşayan 37 yaşındaki Necmettin Korkmaz, o gece yarısı saat 01.30 civarında evinin kapısı sertçe vurulduğunda, panik halde üstüne doğru düzgün bir şey alamadan kapıyı açtığını,

içeriye giren özel timlerin kendisini ve eşini sorgusuz sualsiz dövmeye başladığını anlatmıştır: yitirmesinden sonra bölge genelinde operasyonu genişleten güvenlik güçleri Şapatan Köyü'ne girmiş, köy merkezindeki evlere yoğunlaşmışlardır.

“Eşim beni korumak için araya girmeye çalışınca, onu da dövmeye başladılar. Ağır hakaret ediyorlardı. Küfür ediyorlardı. O sırada 6 yaşındaki kızım Şilan uyandı, ağlamaya başladı. ‘Kızım ağlıyor’ deyince, ‘Benim arkadaşımı geri mi getirecek?’ diyerek onu da dövdüler. Eşime ağıza alınmayacak hakaretler ettiler. Daha sonra beni döverek caminin yanında yere yüzüstü yatırdılar. Orada da üstüme basıyor, beni dövmeye devam ediyorlardı. En son götürüldüğüm Emniyet’te bir özel tim demir şişe vurdu, dişlerim kırıldı”⁷

Özel hareket polisleri, bu anlatımdan da görülebileceği gibi, gözü dönmüş bir şekilde 6 yaşındaki bir kız çocuğunu dahi darp edebilmiştir. Yapılan görüşmelerden anlaşıldığı kadarıyla, gece 01.00 civarında başlayıp 02.30 civarına kadar süren ve ağırlıklı olarak Şapatan Köyü'nün Merkez Mahallesi'nde yapılan ev baskınlarında çalınan tüm evlerin kapısı zamanında açılmasına rağmen, evin içine giren polisler evlerdeki bireylere ağır hakaret etmişlerdir.

⁶<http://www.hakkari.gov.tr/basin-aciklamasi-2017268>

⁷Necmettin Korkmaz olayın hemen ardından Özgürüz sitesi röportajında şunları söylemiştir: “Çocuklar yatmıştı. Bir anda kapılar kırıldı. Hiçbir şey sormadan silahla dövmeye başladılar. Dipçikle vurdular, tekmelediler. Dişlerim kırıldı. ‘Bir böbreğim yok’ dedim, böbreğime vurmaya başladılar, ‘diğer böbreğini de alacağız’ dediler. Köyde yaşayan kimseyi bırakmayacaklarını söylediler. Namus konusunda baskı yaptılar. ‘Sizi s..’ diye küfür ettiler.”

Yine tank beyanlarına göre, 6 yaşındaki kız çocuğundan tutalım, 89 yaşındaki nineye kadar yaş farkı gözetmeksizin kişiler darp edilmiş, kadınlar sözlü olarak ağır tacize uğramışlardır.

Evine yapılan baskın sonucunda kapıyı açar açmaz polislerin kafasına silah dayadıklarını söyleyen 39 yaşındaki Hacer Elmas, böylesine ağır bir zulmü şimdiye kadar yaşamadığını ifade etmiştir:

“Gece saat 02.00 sıralarında özel timler evimizin kapısını çalıyorlardı. Ben hemen kalktım kapıyı kırmasınlar diye kapıyı açtım; kapıyı açar açmaz kafama silah dayadılar. Beni yere yatırdılar, bana bağıyor hakaret ediyorlardı. Oğlum Fikri Elmas gelince onun da kafasına silah dayayıp yere yatırıp dövmeye başladılar. Ben ağlamaya başlayınca, onu da dışarıya götürüp orda dövmeye başladılar. Gözlerimin önünde dövdüler. Ne kadar yanına gitmek için dışarı çıktıysam da beni her seferinde dövmeye eve sokmaya çalışıyorlardı. Bir süre sonra baktım diğer oğlum ve torunumu da oraya getirdiler. Üçünü beraber gözlerimin önünde dövdüler. Biz 80’lerde 90’larda böyle zulüm görmedik. Şimdiye kadar böylesini hiç görmedik”.

Şapatan Köyü sakinlerinden 3’ü kız 7 çocuk babası 46 yaşındaki Tahsin Elmas da, daha evinin kapısını açmaya fırsat bulamadan kapı ve pencerelerin kırılması suretiyle jandarma ve polisin içeriye daldığını, eşinin ve çocuklarının gözü önünde darp ve ağır hakarete maruz kaldığını belirtti:

“Gece saat 01:30 sıralarıydı. Altınsu merkezde olan evimin kapısı çok sert bir şekilde çalınmaya başlayınca, yataktan uyanıp kapıyı açmak için gittim, ancak ben yetişmeden kapıyı ve pencereyi kırarak içeri girdiler. Beni döverek dışarı çıkardılar. ‘Neden 155i aramadınız’ diyerek beni dövüyorlardı. Beni tekmeleyerek yere düşürdüler. Birisi kafama silahın dipçığı ile vurdu. O anda ağızımdan ve burnumdan kan akmaya başladı. Eşim beni korumak için çırpındıysa da hiç dinlemediler. ‘Beynini patlatırız’ diyerek ona silah doğrultular, ağıza alınmayacak hakaretlerde bulunuyorlardı. Beni ve köye yeni gelen oğlumu gözaltına aldılar. Emniyet’teki işkence sırasında birisi oğlumun yüzüne tekme vurunca burnu kırıldı, bir gözü de hala iyi görmüyor.”

Şapatan Köyü merkezinde oturan 2’si kız 4 çocuk babası Cafer Atabak, o gece yaşadığı vahşeti şu sözlerle anlattı:⁸

“Evim Altınsu Köyü merkezindedir. O gece silah sesleri geliyordu, ancak bu durum çok sık yaşandığı için neler olduğundan habermiz yoktu. Gece saat 01.00-01.30 sıralarında kapımız çalınmaya başladı. Ben daha yetişmeden kapıyı ve pencereyi kırarak içeri girdiler. Özel hareket polisleri ‘o..... çocuğu’ diyerek beni dövmeye başladılar. Birisi silah dipçığı ile gözümü vurunca baygınlık geçirdim. Kadınların yüzüne baka baka size şöyle şöyle yaparız diyerek hakaret ediyorlardı. Oğlum Bünyamin’in de kafasını cama vurarak yaraladılar. İkimizi de çıplak ayakla cam

⁸Cafer Atabak’ın anlatımları Anadolu Ajansı’nda da yer buşmuştur.
<http://aa.com.tr/tr/turkiye/semdinlideki-olaylarla-ilgili-sorusturma-devam-ediyor/881217>

kırıklarının üzerinde yürüttüler. Yaklaşık 4 saat yüzüstü yerde tutup daha sonra Emniyet'e götürdüler. Orada da iki saat işkence ettiler. Oğlum aradan iki gün geçmesine rağmen hala iyileşmedi.”

Ev baskını sırasında kaba dayığa maruz kalan oğlunu korumak için oğlunun üzerine kapaklanan 89 yaşındaki Zekiye Girgin de güvenlik güçlerinin dayığına maruz kalmış:⁹

“Bizim evimiz Meydan Mahallesi'ndedir. Sabah saat 04.30 sıralarında kapımız özel timler tarafından çalındı. Oğlum Cevdet kapıyı açmıştı, ben çıkınca baktım, onu balkon altındaki boşluğa sıkıştırmış dövüyorlardı. Ben doksan yaşındayım. Oğlumu korumak için üstüne kapandım, beni de dövmeye başladılar. Elimden ve kolumdan yaralandım, gelinim ve torunlarım da gelince oğlumu dışarı çıkarıp balkondan aşağıya attılar. Oğlum bayılmış, biz öldü sandık. Ağlamaya başladık, bize hakaret edip gittiler. Biraz sonra iki kişi geri geldi, ‘öldü mü?’ diye soruyorlardı. Gelinim ağlayıp bağırmaya başlayınca karnına silah dayayıp ‘Seni de öldürürüz’ diye hakaret edip bizi öyle bırakıp gittiler.”¹⁰

Dipçik ve sopaların kullanıldığı, 100'e yakın köylünün gördüğü işkence sabah saatlerine kadar sürmüştür.

⁹Zekiye Girgin ozguruz_org muhabiri Ferhat Sevim'in kendisiyle yaptığı röportajda şunları söylemiştir: “Biz ne yapmışız ki, başımıza bu geldi. Allah kabul etmesin. Hakkımızı bırakmasın. Ben oğlumun hakkını, kendi hakkımızı istiyorum. Hakkımızı alacağız. 89 yaşındayım. Elim bu halde. Ne yaptım ki, bana bunu yaptılar? Bize hakaret ettiler. Eğer oğlum bayılmasaydı bizi öldüreceklerdi.”

¹⁰Zekiye Girgin'in oğlu Necdet Girgin yaşadıklarını ozguruz_org muhabiri Ferhat Sevim'e şöyle anlatmıştır: “Saat 04:00 sıraları eve girdiler, saldırdılar ve beni dövdüler. Sonra benden vazgeçtiler, annemi dövdüler. Annem tansiyon, şeker hastasıdır. Baktılar annem düştü, bir daha bana saldırdılar. ‘Seni öldüreceğiz’ dediler. Ben düşüp bayılmasaydım, zaten beni öldürürlerdi. O esnada ben kendimi kaybetmişim.”

1994'te köyleri yakıldığı için aynı yıl Şapantan'a yerleşen, gözlerinin önünde çocukları kaba dayığa maruz kalan, 2'si kız 10 çocuk annesi Bahar Şengül o gece yaşadığı acıyı asla unutmayacağını ifade etti:

“Bizim asıl köyümüz ormanlık köyüdür. 1994 yılında köyümüz askerler tarafından yakıldı. O zaman eşimi ve 13 köylümüzü askerler aldılar, kaybettiler. Daha sonra biz Altınsu Köyü'ne yerleştik. Çok acılar gördüm, ama bu günü de asla unutmam. Sabah saat 06:30-07:00 sıralarıydı özel timler evimizi bastılar. 7 oğlum var. Birisi de askeredir. Ben askerdeki oğlumu düşünürken, özel timler diğer altı oğlumu ve bir yeğenimi türlü hakaretler ve dayakla gözaltına aldılar. Gözlerimin önünde dövdüler. Biz yanlarına gitmek istediğimizde bize de her türlü hakareti yapıyorlardı. Bir oğlumun cep telefonunda iki parmağımı havaya kaldırarak çektiği fotoğraf vardı, onun yüzünden çok dövüyorlardı”

Sabah 08.00 sularında evlerinin basıldığını, baskın sonucunda evlerinden 5 kişinin gözaltına alındığını anlatan 7'si kız 10 çocuk babası Haydar Bay, evinin bahçesinde erkeklere işkence yapıldığını ifade etti:

“Sabah saat 08.00 gibi evimize polis özel hareket geldi. Kapıyı açar açmaz beni dövmeye başladılar. Kadınlar müdahale edince, onlara da silah doğrultup ağır küfürler ettiler. Beni ve evdeki diğer erkekleri kadınlardan ayırıp bahçeye götürdüler. Bir süre bizi orada işkenceden geçirdiler. Daha sonra zırhlı araçlara bindirip Emniyet'e götürdüler. Orada da bizi dayaktan, işkenceden

geçirdiler. Bizim evden beş kişiyi yok yere, suğusuz yere alıp götürdüler, kadınlara da küfür ettiler.”

Heyetimizin görüştüğü isimler dışında adını vermek istemeyen 5 yurttaş, ozguruz.org muhabiri Ferhat Şevim'e verdikleri röportajlarda yaşanan vahşeti gözler önüne sermişlerdir:

• “Gece başladı, sabaha kadar sürdü. Bizim evimize de sabah 8'de geldiler. ‘Dışarı çıkın, GBT bakacağız’ dediler. Dışarıda yakamızdan tutup, ‘neden terör örgütüne yardım ediyorsunuz’ dediler. Kendi aralarında, ‘bunları öldürelim, hiç uğraşmayalım’ diye konuşuyorlardı. Dövdüler, kafamıza silah dayadılar, dipçikle vurdular. Bana 3-4 kişi saldırdı. Bizim çatışmadan falan haberimiz yoktu.”

• “Küfür ettiler, ben kabul etmedim. Bizi dövdüler. 5-6 kişi bana saldırdı, dipçiklerle vurdular.”

• “Hepimizi bir odaya koydular. Bizi sırt sırta bindirdiler. Bütün annelerin gözü yaşlıydı. ‘Biz IŞİD’iz, böyle olacak. Hak, hukuk budur. Bu daha başlangıçtır. Daha bir şey görmediniz’ dediler. Şehit olan arkadaşlarımı çağırıyorlardı. Şehit varsa bunu mu yapar insan? Gözümüzün önünde eşlerimizi, çocuklarımızı dövdüler. Kadınları sürüklediler. Müdahale etmemizi engellediler. Hakaret uyguladılar. Taciz ettiler, küfür ettiler, ağza alınmayacak küfürler ettiler.”

• “Hasta bir şekilde yatağa düştüğüm bir günün gecesi 12'de kapımız çaldı. Torunum yanıma geldi ve ‘nene, nene kalk’ dedi bana. Ben biraz ürktüm tabii. Sonra beni kolumdan

çekip dışarı çıkardılar. Dışarıda, benim dışımda herkesi yere yatırmış askerler, etrafta bağırışlar, inlemeler yeri göğü inletiyor, adeta bir kıyamet atmosferi var. Hareket edene silah doğrultuyordu askerler. Ben ne olduğumu merak edip sorduğumda, yanımdakiler 'sus, sesini çıkarma' dediler. Gelinimiz ayağa kalktığında onu ittiler, sonra benim çocuğu da ittiler. Her önüne gelene şiddet uyguladılar, ortalıkta bir kıyamet havası vardı. Ben çok korktum ve 'Allahım neler oluyor, Allahım sen bu zulmü kabul etme' dedim. Sabahlara kadar kapıları, camları ve karyolarını kırıp dağıttılar, her önüne geleni azarlayıp küfürler savurdular. Sabahın erken saatlerine kadar sürdü bu muamele ve sonrasında eve geldik biz. Eve geldikten sonra tekrar evi bastılar ve benzer uygulamaların daha şiddetlisine maruz bırakıldılar bizi. Yaşlı, genç, çocuk ve kadın demeden küfürler savurdular.”

• “Askerler gece saat 1’de kapımızı kırıp içeri girdiler, evdeki küçük kızıma ‘o..., k...’ deyip erkek çocuğuma şiddet uyguladılar. Hepsisi de iri yarı özel hareketçilerdi. Bu şiddete ve kötü muameleye sebep ya da dayanak olacak hiçbir fiilimiz olmadı. Onlar da sözde Müslümandırlar. Umarım bizim maruz kaldığımız bu zulüm, onların yanına kâr kalmaz. Allah kabul etmesin bunu.”

Gece yarısı başlayan ve sabah kadar devam eden kötü muamele kaba dayak ve işkence ile ilgili olarak Şapatan’lı 38 köylü Şemdinli Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunarak yaşadıkları işkenceyi detaylarıyla Savcılığa bildirmişlerdir.¹¹

SONUÇ VE ÖNERİLER

İşkence zanaatının işlemediği bir insanlık suçudur. 2002 yılında işkenceye sıfır tolerans vaadiyle iktidara gelen, iktidara geldiğinde ise OHAL'i kaldırmakla övünen AKP Hükümeti, 2017 yılında Türkiye'de OHAL, Kürt kentlerinde sıkıyönetim rejimini bir yılı aşkın bir süredir dayatmaktadır.

Şapatan Köyü'ndeki köylüler sadece Kürt oldukları için güvenlik güçleri tarafından hedef tahtasına oturtulmuşlardır. Kürt oldukları için kaba dayığa maruz kalan köylüler, saatler süren bir işkencenin kurbanı olmuşlardır. Köylüler Kürt olmanın, kendi kimliğine sahip çıkmanın ve politik tercihlerinin bedelini ödediklerini her beyanda dile getirmişlerdir.

Şapatan'da Valiliğin ve Emniyet'in açıklamaları gerçeklerden uzaktır. Yasal gözaltı işlemi iddiaları gerçeği yansıtmamaktadır. Hukuka aykırı bir şekilde suçların şahsiliği ilkesi ihlal edilerek bir köy toplu bir şekilde hedefe alınmış, mutlak yasak olan işkence ilk andan itibaren devreye girmiştir. Düşmanca bir öfke ve saldırganlıkla evlere hukuka aykırı bir şekilde girilmiş, arama işlemi adı altında evler darma dağın edilmiş, talanvari bir uygulama ile işkence Emniyet biriminde de devam etmiştir. Suç unsuru bulunmayan evlerde zaten suç ve suçlu olmadığı çok açık iken, köylülere saldırılmış, kötü muamele ve işkence ile sindirme politikası güdülmüştür. Hukuka uygun tek bir işlem (yakalama, gözaltı, arama, ifade alma, lehte delil toplama, işkenceyi raporlama) yapılmamıştır.

Savaş öldürür, barış yaşatır diyoruz. Güvenlikçi politikaların kendisi bu tür suçların işlenmesinin önünü açmaktadır. 40 yıldır bölgede süren çatışmalı ortamın sona ermesi için güvenlikçi savaş politikalarına son verilmeli, barış ikliminin yeniden oluşmasının koşulları sağlanmalıdır:

1. Şapatan'da işlenen insanlık suçu cezasız kalmamalıdır. Hukuka aykırı keyfi bir tutum sahibi olan, suç işleyen, sorumluluğu olan herkesin yargıya hesap vermesi elzemdir. Bu konuda hiç de iyi bir karnesi olmayan ve güven zedelenmesini fazlasıyla yaşayan yargıyı bir kez daha göreve davet ediyoruz. Türkiye, işkence nedeniyle defalarca AİHM'de mahkum olmuştur. Mutlak bir yasak olan işkencenin Şapatan'da üstü örtülmemelidir. Sabaha kadar süren böylesine ağır bir toplu işkence olayının ardından sadece bir polis memurunun açığa alınması kabul edilemez. Olayda çok sayıda polis ve özel harekatçı ile jandarmanın dahil olduğu açıktır. Toplumsal vicdan ve adalet duygusu ağır yara almıştır. Bu olayda sorumluluğu olan, kanunsuz emri veren ve uygulayan sıralı amirlerin tamamı ile mülki amirlerin ve suç işleyen kolluğun tamamının tespit edilmesi, yargı önüne çıkarılması ve adil bir yargılama ile suçların cezasız kalması sağlanmalıdır.

2. TBMM İnsan Hakları Komisyonu, tüm üleriyle birlikte acilen Şapatan'a gitmeli ve konuyu TBMM gündemine taşımalıdır.

3. Daha kapsamlı incelemelerin yapılabilmesi için hak örgütleri başta olmak üzere, konu ile ilgili sivil toplum örgütlerinin ve avukat örgütlerinin, baroların Şapatan'a gitmesi ve çalışma yapması gerekmektedir. Devlet bu konuda heyetlere yardımcı olmalıdır.

4. Tanık ve mağdur beyanlarından anlaşılmıştır ki, güvenlik güçleri tarafından evlerde kapı ve pencereler kırılmış, ev eşyalarına kasıtlı zarar verilmiş ve nakit paralarına belgesiz, tespitsiz el konulmuştur. Ormanlık alanları ve üzüm bağları da zarar gören köylülerin maddi zararları karşılanmalı, tazminatları ödenmelidir.

5. Kadınlara sözlü taciz ve hakaretlerin yanında fiziki şiddet uygulanmıştır. Yaşanan travmaların aşılabilmesi için kadın örgütlerinin köydeki kadınlarla dayanışması sağlanmalıdır.

6. Mağdur beyanlarından anlaşılmıştır ki, başta çocuklar olmak üzere işkence gören köylüler ağır bir travma yaşamışlardır. Travma yaşayan köylülere psikolojik desteğin sunulması gerekmektedir.

7. Devlet yetkililerinin Şapatan köylülerinden özür dilemesi, köylülerin acılarını bir nebze de olsa azaltacaktır.

DIYARBAKIR MIŞRIF (BAĞLAN) KÖYÜ'NDE SİVİLLERİN YARALANMASI HAKKINDA...

KONU:

Diyarbakır İli Lice ilçesi Mısrıf (Bağlan) Köyü'nde askeri helikopterlerden inen askerler tarafından ateş açılması sonucu sivillerin yaralanması hakkında inceleme raporudur.

HEYETİN OLUŞUMU:

03.09.2017'de Diyarbakır'ın Lice İlçesi'ne bağlı Mısrıf (Bağlan) Köyü'ne saat 20:00 sıralarında askeri helikopterler ile operasyon yapıldığı ve helikopterlerden inen askerlerin ateş açması sebebiyle köylülerin yaralandığı bilgisi yerel kaynaklardan partimize ulaşmıştır. Bu bilgi üzerine parti yöneticileri ve milletvekillerinden oluşan bir heyet incelemelerine başlamıştır.

HEYET ÜYELERİ:

HDP Diyarbakır İl Yöneticisi Mehmet Menge
HDP Diyarbakır İl Yöneticisi Ziya Gökalp
HDP Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp
HDP Diyarbakır Milletvekili Feleknas Uca
HDP Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir

OLAYA DAİR AÇIKLAMA VE BİLGİLER:

1) 03.09.2017 tarihinde saat 20.00 sularında askeri helikopterlerin köy üzerinde alçak uçuş yaptığı, helikopterlerden ve yere iniş yapan askerler tarafından ateş açıldığı ve bu ateş sonucu üç köylünün yaralandığı bilgileri tarafımıza ulaşmıştır. Ayrıca kolluk kuvvetleri tarafından köydeki evlere baskın yapıldığı ve köylülerin arama sırasında işkence görüp hakarete uğradığı da gelen bilgiler arasındadır.

2) 03.09.2017 tarihinde askeri helikopterlerden inen askerlerin ateş açmasından hemen sonra aynı gün saat 00.00 sularında basına yansıyan bilgilere göre, Diyarbakır'ın Lice Kaymakamlığı'nca ilçeye bağlı 4 mahallede (Bağlan, Dolunay, Yalaza ve Çavundur) saat 21.00 itibariyle sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. İlan edilen yasak köylülere bildirilmemiş, yasak ile birlikte bölgede operasyon başlatılmıştır. Ayrıca köyde elektrik ve telefon hatları kesildiği ve internet ulaşımının da kısıtlandığı bilgisi tarafımıza ulaşmıştır.

3) Köyün üzerinde alçak uçuş yapan askeri helikopterlerden inen askerlerin açtığı ateş ile köyde ikamet eden ve o sırada traktörde olan

Celal Yıldırım ve oğlu Bedran Yıldırım köyün içerisinde taranmışlardır. 58 yaşında ve 13 çocuk sahibi Celal Yıldırım kafasından ve bacağında ağır yaralanmıştır. 32 yaşındaki Bedran Yıldırım ise bacağında yaralanmıştır. Yaralıların, saatlerce köyde bekletilerek hastaneye götürülmeleri engellenmiş, ancak gece saat 01.00'de yaralılar hastaneye kaldırılmıştır. Yaralanan Celal Yıldırım'ın kızı ve Bedran Yıldırım'ın kardeşi Maviş Yıldırım, babası ve abisinin akşam yemeğinden hemen sonra bahçedeki sebzeleri sulamak için traktörle çıktıklarını ve bundan çok kısa bir süre sonra silah sesleri duyduklarını anlatmıştır.

4) Saat 20.00 sularında, o sırada tarlada bulunan Münir Serin, tarlanın alt tarafında bulunan akrabasının evinin önünde, onlarla sohbet ederken taranmıştır. Akrabaları Serin'i eve çekmeye çalışmış ve o sırada helikopterden yere inen askerler tarafından tekrar ateş edilmiştir. Serin'in ailesi olayı duyunca olay yerine gitmiş ve ambulans çağırmıştır. Ama ambulansın gelmesi engellenmiştir. Yaralıyı kendileri pansuman yapmak için evlerine götürmek istemişlerdir. Yaralıyı eve götürmeye çalışırken, saat yaklaşık 00.00 civarında, köye gelen askerler Serin'in ailesini tutup yere yatırmış ve yaralı Münir Serin'i almışlardır. Serin'in ailesinin eve gitmesini isteyip, 'Yasak var, evden çıkkanı vururuz' diye tehdit etmişlerdir. Saat 00.30-01.00 arası ise ambulans Münir Serin'i alıp götürmüştür.

5) 04.09.2017, 05.09.2017 ve 06.09.2017 tarihlerinde konu ile ilgili Diyarbakır Valiliği resmi internet sitesinden 3 ayrı basın açıklaması yayınlamıştır:

04 - Diyarbakır İli Lice İlçesi güneyindeki Bağlan, Çavundur köyleri kırsal alanında faaliyet yürüten BTÖ mensuplarını etkisiz hale getirmek ve işbirlikçi şahısları yakalamak amacıyla; 03 Eylül 2017 Pazar günü saat 20.00'den itibaren icrasına başlanılan operasyonel faaliyet, 04 Eylül 2017 Pazartesi günü saat 10.00 itibariyle başarıyla tamamlanmıştır. (1)'i ayağından yaralı olmak üzere (2) terörist işbirlikçisi, (1) adet el bombasıyla birlikte sağ olarak yakalanmıştır.

05 - Diyarbakır İli Lice İlçesi Bağlan Köyü'ndeki BTÖ mensuplarını etkisiz hale getirmek ve işbirlikçi şahısları yakalamak maksadıyla, 03-04 Eylül 2017 tarihlerinde icra edilen operasyonel faaliyette, silah, mühimmat ve teçhizatı ile birlikte Bağlan Köyü içerisinde ölü olarak etkisiz hale getirilen teröristin (1988 Şırnak doğumlu, 2011 yılı Şırnak İli Beytüşşebap İlçesi kırsalı katıllı) Dijvar (K) Mehmet Barkın isimli şahıs olduğu tespit edilmiştir.

06 - İlimiz Lice ilçesi Bağlan Köyü'nde 03 Eylül 2017 tarihinde bölücü terör örgütü mensuplarına yönelik olarak gerçekleştirilen operasyon ile ilgili bazı basın yayım organlarında HDP Milletvekillerince yapılan ve gerçekleri çarpıtan açıklamalar karşısında aşağıdaki bilgilerin paylaşılması gerekli görülmüştür:

Diyarbakır İli Lice İlçesi Bağlan Köyü'ndeki bir şahsın konutuna 03 Eylül 2017 Pazar günü saat 16.00 sıralarında (2) teröristin geldiği ve söz konusu evde çuval içerisinde silah ve mühimmat bulunduğu yönünde istihbari bilgiler elde edilmesi üzerine, BTÖ mensuplarını arayıp bulmak ve etkisiz hale getirmek maksadıyla, aynı gün saat 20.00'den itibaren operasyon icra edilmiştir. Bu teröristin, (1988 Şırnak doğumlu, 2011 yılı Şırnak İli Beytüşşebap İlçesi kırsalı katıllı) Dijvar (K) Mehmet Barkın isimli şahıs olduğu tespit edilmiştir.

6) Bu açıklamalar basına “Diyarbakır’ın Lice İlçesi’ne bağlı 4 mahallede sokağa çıkma yasağı ilan edilerek, bölgede geniş kapsamlı operasyon başlatıldı” ve “Diyarbakır’ın Lice İlçesi’nin güneyindeki Bağlan ve Çavundur köyleri kırsal alanında faaliyet yürüten terör örgütü PKK mensuplarının etkisiz hale getirilmesi, işbirlikçilerin yakalanması amacıyla önceki gün saat 20.00’den itibaren yürütülmeye başlanan operasyonun dün saat 10.00 itibarıyla başarıyla tamamlandığı belirtilmiş, operasyonda biri ölü biri yaralı 2 terörist etkisiz hale getirilmiş, biri yaralı 2 işbirlikçi yakalanmıştır” şekillerinde geçmiştir.

7) Aynı gün yerel kaynaklardan gelen bilgiler ise “Diyarbakır’ın Lice İlçesi’ne bağlı 4 mahallede saat 21.00’de başlatılan sokağa çıkma yasağı ardından bölgede operasyon başlatıldı. Operasyon ardından bölgeye milletvekilleri ve basının girişine izin verilmezken, bölgeden gelen haberler endişe veriyor. İlçe Kaymakamı’nca, Bağlan, Dolunay, Yalaza ve Çavundur mahallelerinde saat 21.00 itibarıyla sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Operasyon kapsamında helikopterlerin sivilleri hedef aldığı ve yaralılar olduğu bilgisi geliyor” şeklindedir.

OLAYA DAİR YAKINLARIN ANLATIMLARI:

Celal Yıldırım’ın Kardeşi Mehmet Yıldırım:

“Ağabeyim Celal ve Münir, traktörle köye geliyordu. Köye yakın bir yerde birden tarandılar. Celal 58 yaşında 13 çocuğu var; Münir ise 32 yaşındadır. Ağabeyim kafasından ve

bacağından yaralandı. Münir ise bacağından yaralandı. Yaralıların, saatlerce köyde bekletilerek hastaneye götürülmeleri engellendi. Yaralılar ancak saat 01.00’de hastaneye kaldırıldı. Ağabeyimin durumu ciddiymi, Münir ise hafif yaralıydı.”

Celal Yıldırım’ın Kızı Ve Bedran Yıldırım’ın Kız Kardeşi Maviş Yıldırım:

“Sokağa çıkma yasağı ilan edilseydi ne abim ne de babam evden dışarıya adım atmazdı. Her gün yaptıkları gibi sebzeleri, tütün tarlasını sulamak için çıktılar. Silah sesleri gelince, traktörün tarandığından habersiz evden koşarak çıktık. Sonra öğrendik ki, askerler babama ve abime ateş açmış, ‘Biz köylüyüz’ demelerine rağmen dinlemeden ateş açmışlar. Traktörden atlamışlar, daha sonra onları darp etmişler. Dışarda askerler vardı. Komşular, akrabalar yaklaşık 30 kişi olay yerine gittik. ‘Yaralılara yardıma geldik’ dedik. Askerler yaralı olmadığını söyledi. Traktöre yaklaştırmadılar. Yaralı halde onları öylece beklettiler.”

Münir Serin’in Kardeşi Memduh Serin:

“Olay günü saat akşam 8 civarında bir anda helikopterle baskın oldu. Öyle bir şey oldu ki, kıpırdayacak halimiz yoktu. Ondan sonra silah sesleri duyduk. Kardeşim tarladaydı. Tarladan gelirken alt tarafta bizim akrabamızın evi var, onlarla sohbet ederken kardeşim taranıyor. Akrabamız onu eve çekiyor. Eve onu çekerken tekrar ateş ediliyor. Biz de duyunca hepimiz oraya gittik. Baktık yaralı. Ambulans çağırdık, ambulans gelmedi. Biz kendimiz pansuman yapalım dedik. Eve getirmeye çalışırken, saat yaklaşık akşam 12.00 ya da 12.30 civarındaydı. Askerler bizi tutup yere yatırdılar. Biz yaralı olanın kar-

deşimiz olduğunu söyledik. Yaralı kardeşimi bizden aldılar. Bizi eve gönderdiler. ‘Yasak var, evden çıkıyı vururuz’ dediler. Traktörle giderken teyze oğlum olan Celal Yıldırım ve oğlu vurıldı. Akşam saat 12.30-01.00 arası ambulans gelip kardeşimi aldı. Kardeşimden 15-20 dakika önce de helikopter gelip Celal Yıldırım ve oğlunu götürdü. Celal Yıldırım ve oğlunun evi ve bir köylünün evi aranarak dar-madağın edildi. Çoluk çocuk demeden, küfür ve hakaretler edildi, darp oldu. Yerde yatan adama küfür ediyor, tekme vuruyorlardı. Bizi evlere tıkadılar. Sabah, HDP heyeti gelince biz dışarı çıktık. Heyet gelene kadar yasağın devam ettiğini sanıyorduk. Niye gözaltında tutulduğunu ve sağlık durumu ile ilgili bir bilgi alamadık. Dün avukatımızı bilgi aldı, 7-17 gün arası gözaltında tutulabileceğini söylendi. Karşı ormandan, köyün diğer tarafından birini getirdiler. Getirirken kendi aralarına almışlardı. Kendi aralarında konuşuyorlardı, biri nabız kontrolü yaparken, diğeri ‘ölüdür, kafasından yemiş, boynunu kırmışım’ diyordu. Üstündeki elbise sivil giyimliydi. Gerçi karanlıktı, tam teşhis edilmiyordu; ama çanta, silah görmedim. Bizi orada toplamışlardı, sonra bizi kovdular sonrasını bilmiyoruz.”

Münir Serin’in Annesi Şekiriye Serin:

“Münir tarladan geliyor, tam kuzenin evinin önünde kuzenin eşi ile sohbet ederken, kurşunlar yağdırılıyor. Kuzenin hamile olan eşi, onu evin içine doğru çekiyor. Münir içeri çekilirken de kurşun sıkıyorlar ve ev iki yerden kurşunlanıyor. Ev havadan değil, inen askerler tarafından kurşunlanıyor. Bizim hiç bir şeyden haberimiz yoktu. Ne sokağa çıkma yasağını biliyorduk ne de askerlerin geldiğini. Silah sesleri duyulduktan sonra kargaşa oldu.

Sonra da duyduk Münir yaralanmış. Ben, nasıl olur tarlaya tütün sulamaya gitti, nasıl yaralanır dedim. Benim oğlum masum kendi halinde bir çocuktur. Şimdi ne olacak? Askerlere kapıdan, pencereden bağıryordum. Oğlum sakın olun bir şey yapmayın diye söyledim. O sırada askerler etrafı tarıyordu. Oğlumun yarasının üstüne basıyorlardı. Bizim dört tarafımız helikopter ile doluydu. Kaç taneydi bilmiyorum. Korkudan dışarı çıkamıyorduk. Karanlıktı, asker sayısını da bilmiyoruz. Önce silah sesleri geldi, askerleri sonra gördük. Silah sesleri kesilince dışarı çıktım, askerlerin yanına gittim. Oğlum, yavrum sakın olun, vallahi o benim oğlum, tarladan sulamadan geldi dedim. Niye bize bunu yaptınız dedim.”

Köye getirilen cesedin askerler tarafından oğlu Münir’e gösterilerek ‘Bu kişiyi tanıyor musun’ diye sorulduğunu anlatan anne Serin, “Oğlum, ‘hayır, tanımıyorum’ dedi. Cesedin üstünde sivil kıyafetler vardı. Onu tanımıyorduk. Uykumuzda da görmüş değiliz. Geldiğinde ölüydü” diye anlattı.

“Celal’i traktörden indirip dövüyorlar, itiyorlar. Ona çok zalimce vurdular. Başka bir suçu vardı, bundan dolayı kaçırıyordu. Celal ve oğlunu helikopterler iniyor ve tarıyor onları. Biz daha önce gelen giden askerleri tanıyorduk, onlara da o kadar hizmet ettim. Ama bunları tanımıyordum. Yüzleri açıktı. Korktuk, sesimizi çıkaramadık. Oğlum ‘bir şey demeyin yoksa bize her şeyi yaparlar’ dedi. Sabaha kadar evlerimizden çıkmadık. Sabah çıktığımızda askerler gitmişti.”

HEYETİN GİRİŞİMLERİ:

Diyarbakır Baro Başkanı İle Yapılan Görüşme:

Bu olayla ilgili barodan herhangi bir şekilde avukat talep edilmediği tarafımıza iletilmiştir.

Vali İle Yapılan Görüşme:

Heyet üyesi Diyarbakır milletvekillerimizden Ziya Pir, Diyarbakır Valisi Hasan Basri Güzeloğlu'nu ve Nimetullah Erdoğan'ı ise Vali Yardımcısı'nı cep telefonundan aramıştır; fakat ne Vali ne de Vali Yardımcısı telefonlarına cevap vermemiş, kendilerine geri dönüş de yapmamıştır.

OLAYLA İLGİLİ GELİŞMELER:

03.09.2017 tarihinde yerelden aldığımız haberler doğrultusunda olay yerine intikal ettik, fakat köye girişimiz engellendi. 04.09.2017 günü köye girdik ve köylüler ile görüşme sağlayabildik. Köye girdiğimiz sırada köylüler sokağa çıkma yasağının hala devam ettiğini düşündükleri için evlerinde beklemekteydiler. Bizim geldiğimizi öğrendikten sonra dışarı çıkmaya başladılar. Yaptığımız görüşmeler ve incelemeler sonucunda Mısrif (Bağlan) Köyü'nde askeri helikopterlerin alçak uçuş yaptığı, helikopterden inen askerlerin herhangi bir uyarı yapmadan köylülere ateş ettiği ve açılan ateş sonucu biri ağır olmak üzere 3 köylünün yaralandığı tespit edilmiştir. Mısrif Köyü'nde daha önce ilan edilen sokağa çıkma yasaklarında halk aranarak bildirilmesine rağmen, 03.09.2017 tarihinde ilan edilen yasak köylülere bildirilmemiştir. Dolayısıyla köylüler hala tarlalarında ve sokaklarda bulunuyorlarmış.

Akşam saat 20.00'den itibaren köyün iki noktasına helikopterlerle indirme yapıldığı öğrenilmiştir. İndirme yapıldığı an itibariyle yıllardır köyde yaşayan, 13 çocuk babası 60 yaşındaki Celal Yıldırım'ın ve o sırada traktör kullanan 3 çocuk babası emlakçı Bedran Yıldırım'ın aracın üzerindeyken tarandığı; Celal Yıldırım'ın kafasından ağır yaralandığı ve Bedran Yıldırım'ın ise yaralandığı fakat gözaltında olduğu tespit edilmiştir. Yıldırım ailesinden 300 metre uzaklıktaki diğer noktada olan Münir Serin'in ise tarlasını sulamadan dönerken arkadan tarandığı ve yaralıların uzun süre ambulans için sokakta bekletildiği tespit edilmiştir. Daha sonra askerler tarafından köydeki bütün evler teker teker aranarak Genel Bilgi Taraması (GBT) yapılmış ve yapılırken de çocuk, kadın, anne, erkek dinlemeden hepsi yüzüstü yere yatırılmış, hakaret ve küfürlere maruz bırakılmışlardır. Yaralıların hastaneye sevkisi ise olaydan saatler sonra gerçekleşmiştir. Köylülerin ifadelerine göre; askerler köye dışarıdan bir ceset getirmiştir, fakat getirilen cesedin kimliği hakkında bize bir bilgi ulaşılmamıştır.

DEĞERLENDİRME:

Yapılan görüşmeler, gözlem ve tespitlerimiz ile toplamda edinilen bilgiler ışığında heyetimiz şu değerlendirmeleri kamuoyuyla paylaşmaktadır:

- Bölgede ilan edilen sokağa çıkma yasağı altında yer aldığı halde, ne Kaymakamlığın ne de Valiliğin resmi internet sitesinde bir duyuru bulunmamaktadır. Buna rağmen köye gelen askerler köylülere sözlü olarak bunu iletmiştir.

- Mülki amirlerin Mısrıf Köyü ile ilgili herhangi bir durumda muhtara ulaşamadıkları takdirde muhatap aldıkları kişiler olay esnasında yaralanan kişilerdir.

- Yaralıların hastaneye taşınması engellenmiştir. Yaralıların, köylülerin kendi imkanları ile tedavisine başlanması dahi engellenmiştir.

- Yaralıların sağlık durumu bilinmediği gibi, gözaltı gerekçeleri dahi henüz açıklanmamıştır.

- Olay sonrasında kimsenin bölgeye girişine izin verilmediği gibi, milletvekillerinin bir yasama faaliyeti de olan denetim görevi her aşamada engellenmiştir. Valilik, Savcılık, Güvenlik Amiri ve Hastane Başhekimliği olaya dair tek bir bilgi vermemiştir.

Diğer yandan şu soruların cevaplanması çok önemlidir:

1) Bölgede sokağa çıkma yasağı ilan edilmesinin yasal gerekçesi nedir?

2) İlan edilen sokağa çıkma yasağının köylülere bildirilmemesinin yasal gerekçesi nedir?

3) Mısrıf Köyü'nde askerlerin köylülere ateş açılması hangi hukuk çerçevesi içerisinde açıklanacaktır?

4) Açılan ateş sonucu yaralanan köylüler hedef gözetilerek mi vurulmuştur?

5) Açılan ateş sonucu kaç köylü yaralanmıştır? Yaralı köylülerin tedavisi için köye gelen ambulanslar kim tarafından, hangi yasal gerekçe ile engellenmiştir?

6) Yaralı halde gözaltına alınan köylülerin akıbeti nedir?

7) Mısrıf köylülerine askeri helikopterlerden ateş açan, kötü muamele ve işkence uygulayan kamu görevlileri tespit edilip, sorumlular hakkında işlem başlatılacak mıdır?

SONUÇ:

1) Kurban Bayramı'nın 3üncü gününde, Mısrıf köylüleri başta olmak üzere tüm bölge halkının vicdanını sızlatan bu vahim olay karşısında hükümetin derhal kamuoyundan özür dileyen bir açıklama yapması beklenmektedir.

Halkın ve ayırım gözetmeksizin tüm yurttaşların can ve mal güvenliğinden sorumlu olan devletin bu yetkilerini kullanan Diyarbakır Valiliği'nin şu ana kadar yaptığı açıklamalar gerçeği çarpıttıklarını göstermektedir.

2) 02.09.2017 tarihinde, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun silahlı İHA ile zaman zaman sivillerin de zarar gördüğü, hataların ve eksiklerin olduğunu belirten açıklaması, bu olayın da "hata/eksik" sonucu sivillerin ölebileceği sonucu hesaba katılmadan yapılabildiğinin ve bu İHA'ların sivillerin yaşam hakkına yönelik bir tehdit olduğunun kabulü anlamına gelmektedir. Mısrıf Köyü'nde yaşanan olayın İçişleri Bakanı'nın bu açıklamasının hemen ardından gerçekleşmiş olması endişe vericidir.

Diyarbakır Valiliğinin yapmış olduğu açıklamada "2 terör işbirlikçisi... sağ olarak yakalanmış" denilmektedir. Ancak Mısrıf (Bağlan) Köyü'nde 3 sivil gözaltına alınmıştır. Bedran Yıldırım ve Münis Serin tutuklanmış, Celal Yıldırım ise 9.09.2017 tarihinde tedavi gördüğü hastaneden gözaltına alınmıştır ve halen gözaltındadır.

Diyarbakır Valisi'nin, bir yargı kararı olmaksızın sivilleri derhal işbirlikçi ilan ederek olayı meşrulaştırma ya da en hafif tabiriyle normalleştirme çabası hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayan bir tutumdur. Aynı zamanda yargı mekanizmasını da hiçeştiren bir tutum olduğu dikkatlerden kaçırılmamalıdır.

3) Valilik olaya dair tahkikatın yapıldığını belirtmiştir. Bahsedilen tahkikatla ilgili Adalet Bakanlığı derhal sorumluların tespitine, sivillerin yaralanmasına sebep olanların yargılanacağına dair etkili soruşturma yapılacağına güvenmesini yaratmalıdır.

4) Yaralı olan köylülere yönelik gözaltı ve kimseyle görüştürmeme tutumu hak arama önündeki fiili engellerdir.

5) Diyarbakır Milletvekilimiz Sibel Yiğitalp Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun acilen toplanarak bu olayla ilgili araştırma ve inceleme yapması için başvuruda bulunmuştur. Bu bağlamda ilgili komisyonu Diyarbakır'a davet ediyoruz.

6) Olaya dair tüm hukuki süreçlerde mağdurların yanında olduğumuzu belirterek, olayın aydınlatılması için siyasi ve hukuki çabamızı sonuna kadar sürdüreceğimizi Halkların Demokratik Partisi olarak saygı ile kamuoyuna arz ederiz.

SORU ÖNERGELERİ

Sibel YİĞİTALP
Diyarbakır Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Komisyonu Üyesi

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Süleyman SOYLU tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Diyarbakır'ın Lice Kaymakamlığı'nca ilçeye bağlı 4 mahallede (Bağlan, Dolunay, Yalaza ve Çavundur) 3 Eylül 2017 tarihi itibarıyla ilan edilen sokağa çıkma yasağı devam etmektedir. İlan edilen yasak köylülere bildirilmemiş, yasak ile birlikte bölgede operasyon başlatılmıştır. Ayrıca köyde elektrik ve telefon hatları kesilmiş ve internet ulaşımı da kısıtlanmıştır.

Sokağa çıkma yasağının ilan edildiği bölgede yer alan Mişref (Bağlan) Köyü'nde, yasak başlamadan önce askeri helikopterin köy üzerinde alçak uçuş yaptığı, helikopterden ateş açıldığı ve bu ateş sonucu üç köylünün yaralandığı bilgileri tarafımıza ulaşmıştı. Ayrıca; kolluk kuvvetleri tarafından köydeki evlere baskın yapıldığı ve köylülerin arama sırasında işkence gördüğü ve hakarete uğradığı da gelen bilgiler arasındaydı.

3 Eylül 2017 tarihinde, yasağın ilan edilmesi ile birlikte Bağlan Köyü'ne ziyaretimize izin verilmemiş, ilin, ilçenin idari makamları ile iletişim kurma, bilgi alma çabalarımız ise cevapsız kalmıştır. 4 Eylül 2017 tarihinde milletvekili arkadaşlarımız ile birlikte Bağlan Köyü'nü ziyaret edebilmiş ve köylüler ile görüşebilmişizdir. Köylülerden aldığımız bilgilere göre; tarafımıza ulaşan bilgiler doğrudur ve yaralılardan biri hastanede tedavi görmekte, diğer iki köylü ise gözaltında bekletilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Bölgede sokağa çıkma yasağı ilan edilmesinin yasal gerekçesi nedir?
- 2) İlan edilen sokağa çıkma yasağının köylülere bildirilmemesinin yasal gerekçesi nedir?
- 3) Bağlan Köyü'nde askeri helikopterin köylülere ateş açtığı iddiası doğru mudur? Doğru ise köylülere ateş açılmasını hangi hukuk çerçevesi içerisinde açıklayacaksınız?
- 4) Açılan ateş sonucu yaralanan köylüler hedef gözetilerek mi vurulmuştur?
- 5) Açılan ateş sonucu kaç köylü yaralanmıştır? Yaralı köylülerin tedavisi için köye gelen ambulanslar kim tarafından, hangi yasal gerekçe ile engellenmiştir?
- 6) Bağlan (Mişref) köylülerine askeri helikopterden ateş açan, kötü muamele ve işkençe uygulayan kamu görevlileri tespit edilip, sorumlular hakkında işlem başlatılacak mıdır?

Ahmet Yıldırım
HDP Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

Aşağıdaki sorularımın Milli Savunma Bakanını Sayın Nurettin Canikli tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

31 Ağustos 2017'de, saat 15.30 sıralarında, Hakkari kent merkezine 20 kilometre uzaklıktaki piknik alanı olarak kullanılan Kanireş Çeşmesi'nde dört sivil kişi, Silahlı İHA ile (SİHA) bombalanmış, Mehmet Temel (35) yaşamını yitirmiş, İbrahim Sak (54), İsmail Aydın (43) ve Musa Tarhan (54) yaralanmıştır. Hakkari Valiliği vurulan sivilleri "işbirlikçi" olarak tanımlayarak utanç dolu bir açıklamaya imza atmıştır. Bilgisayar oyunu gibi gördüğü her canlıyı yargısız biçimde infaz etmeye odaklanmış bir zihniyetin ürünü olan SİHA'larla ilgili olarak kamuoyunda oluşan tepkiler üzerine Bakanlık olarak yaptığımız yazılı açıklama bir takım soru işaretlerinin oluşmasına yol açmıştır. Yazılı açıklamanızda SİHA'larla ilgili ortaya konulan iddialara yanıt vermek ve ailelerden özür dilemek yerine söz konusu operasyonlarda hiçbir sivil vatandaşın zarar görmediğini ifade etmektesiniz.

O halde;

1. 31 Ağustos'ta saat 15.30 sıralarında yapılan SİHA bombardımanı sonucu yaşamını yitiren Mehmet Temel kimdir? Hangi silahlı örgütün üyesidir? Mehmet Temel hangi ülkenin vatandaşıdır?

2. Aynı saldırıda ağır yaralanan İbrahim Sak (54), İsmail Aydın (43) ve Musa Tarhan (54) kimdir? Hangi silahlı örgütün üyesidirler? Bu kişiler hangi ülkenin vatandaşlarıdır?

3. Bu sivil yurttaşların olay öncesinde herhangi bir örgütün üyesi olduklarına dair bırakın mahkeme kararını bu yönlü başlatılmış bir soruşturma var mıdır?

Nihat AKDOĞAN
Hakkâri Milletvekili

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sn. Süleyman SOYLU tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

31.08.2017 tarihinde Hakkâri Merkeze bağlı Talé (Oğul) Köyü'ne yakın Kahniyareş mevkiinde silahlı insansız hava aracı ile köylüler taranmıştır. SİHA adı verilen bu insansız hava aracının taradığı köylülerden Mehmet Temel (35) yaşamını yitirirken, İsmail Aydın, İbrahim Sak ve Musa Tarhan da ağır yaralanmıştır. Bunun üzerine Hakkari Valiliği ve İçişleri Bakanlığı'nın yaptığı açıklamada bu yurttaşların örgütle işbirlikçi olduğu yönündedir. Fakat olayın hemen ardından açıklama yapan görgü tanıkları bu açıklamaları yalanlamıştır. Olayda yaşamını yitiren Mehmet Temel'in annesi Sima Temel oğlunun köye bayram için kendisini almaya geldiğini ve arkadaşları ile piknikte öğle yemeğini yedikten sonra döneceklerini aktarmıştır. Yine köyde yaşayan başka bir görgü tanığının aktardığı bilgilere göre, "Olay yerine vardığımda İbrahim Sak ve Musa Tarhan'ın yaralı olarak köye yürüdüklerini Mehmet Temel ve İsmail Aydın'ın ise kanlar içinde yerde yaralı olduklarını gördüm ve yaralı olan Mehmet Temel ve İsmail Aydın'ı Mehmet'in arabasına koyup hastaneye götürdüm." Görgü tanıkların ifadelerine baktığımızda insansız hava aracı SİHA tarafından taranan 4 sivilin de köyden olduğu ve tanınan bilinen kişiler olduğu belirtilmiştir.

Bu bağlamda;

1- Hakkari ve ilçeleri başta olmak üzere insan hak ve hürriyetlerini ayaklar altına alan şiddet politikalarıyla ne amaçlanmaktadır ve nereye kadar sürdürülmesi planlanmaktadır?

2-Hakkari’de yaşamını yitiren ve yaralanan sivil yurttaşlarımız için "işbirlikçi" denilerek işlenen sivil katliam meşrulaştırılmak istenmektedir. Şayet işbirliği gibi bir durum varsa neden arama noktalarında durdurulmamışlardır?

3-Silahlı insansız hava araçlarına vur emrini veren kişi ve kurumlarda, yurttaşlarımızın örgütle işbirlikçi olduklarına dair ellerinde hangi bilgi ve belgeler bulunmaktadır?

4- Sivil yurttaşları işbirlikçilikle suçlayan bu katliamı meşrulaştırmaya çalışan Vali’yi görevden almayı düşünüyor musunuz? Bu türden bir açıklamayı yapan Vali hakkında başlatılan bir soruşturma var mı?

5- Silahlı insansız hava araçları tarafından yapılmış olan yargısız infazların vur emrini kim veya kimler vermiştir? Silahlı insansız hava araçlarından yurttaşların hedef alınması hangi hukuk ve hangi savaş kurallarına göre ve kimlere uygulanmaktadır?

6- Hakkari’de yargısız infaz için İçişleri Bakanı’nın "birtakım yanlışlıklar olabilir" demesi sivil katliamların araştırılması için yeterli bir sebep değil midir?

7- Olayda yaralanan ve hastanede yatan yurttaşlarımızın kimse ile görüştürülmemesinin nedeni nedir? Bununla olay ört pas mı edilmektedir?

Filiz KERESTECİOĞLU
Halkların Demokratik Partisi Grup
Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Binali YILDIRIM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

31 Ağustos 2017 tarihinde Hakkari'ye bağlı Talé Köyünde "Bayraktar TB2" olarak bilinen Silahlı İnsansız Hava Aracı'nın attığı bomba ile Mehmet Temel hayatını kaybederken, İsmail Aydın, Musa Tarhan ve İbrahim Sak isimli köylüler de yaralanmışlardır. Hakkari Valiliği, olaydan bir gün sonra yaptığı açıklamada "teröristlerle toplantı halinde buldukları sonradan anlaşılan İbrahim SAK ve Musa TARHAN isimli işbirlikçiler hafif şekilde, Mehmet TEMEL ve İsmail AYDIN isimli işbirlikçiler ise ağır şekilde olmak üzere toplam (4) işbirlikçinin yaralandığı..." ifadelerini kullanmıştır. Bu kişilerin sivil oldukları ve köye giderken geçtikleri ve yasak kararı olmayan Kanireş Çeşmesi bölgesine ise Depin Polis Arama Noktası'ndan geçerek gittikleri bilinmektedir.

Olayın ardından kendi imkanları ile hastaneye giden dört kişinin yakınlarına, hastane önünde polis tarafından müdahale edilmiş ve yakınları darp edilmişlerdir. Hayatını kaybeden Mehmet Temel isimli yurttaşın kayyum tarafından cenaze aracı verilmemiş, cenaze namazı kılınması için camiye alınmamıştır.

Talê (Oğul) Köyü'nde yaşanan bu olaydan sonra 3 Eylül 2017 tarihinde ise Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Bağlan Köyü'nde üç kişi SİHA'lardan açılan ateş sonucu yaralanmışlardır. Aynı şekilde Diyarbakır Valiliği de "(1)'i ayağından yaralı olmak üzere (2) terörist işbirlikçisi, (1) adet el bombasıyla birlikte sağ olarak yakalanmış..." ifadelerini kullanmıştır. Yıllardır köyde yaşadığı bilinen 13 çocuk babası 60 yaşındaki Celal Yıldırım, o sırada traktör kullandığı bilinen 3 çocuk babası emlakçı Bedran Yıldırım aracın üzerindeyken ve 300 metrelik uzaklıktaki diğer noktada ise Münir Serin tarlasını sulamadan dönerken SİHA'nın attığı bomba ile taranmışlardır. Yaralanan bu kişilerin hastaneye götürülmelerine engel olunmuş ve bu yurttaşlar gözaltına alınmışlardır.

Trabzon Büyükşehir Belediyesi'nde düzenlenen törende "İHA'larla çok terörist görüyoruz. ... Bir takım hatalar eksiklikler olabilir. Bunları da değerlendirerek gerekli tedbirleri de alıyoruz." açıklamasında bulunan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, SİHA/İHA'larla yapılan bombalamaların devam edeceğine dair oluşan endişeleri büyütülmüştür.

Uluslararası Kriz Grubu (ICG)'nin çözüm sürecinin 'bozdolabına kaldırılmasının' ardından başlayan çatışmalı dönemin iki yıllık bilançosuna ilişkin raporunda, 2 bin 981 kişinin yaşamını yitirdiği belirtilmiştir. Bunun yanında; Sayın İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun "Bu kış hiç yerimizde durmayacağız. Bu kış tamamen operasyonlarla geçecek." şeklindeki ifadeleri, kaygıları arttırmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Hakkari Valiliği'nin bombalanan yurttaşlar için yaptığı "teröristlerle toplantı halinde buldukları sonradan anlaşılan" ifadelerinden de, bu kişilerin sivil olup olmadıklarına bakılmaksızın SİHA ile bombalandıkları anlaşılmaktadır. Bu kişiler üzerine, sivil olup olmadıkları tespit edilmeksizin neden SİHA ile bombalama yapılmıştır? Bu konuda başlattığınız bir soruşturma var mıdır?

2. Lice'ye bağlı Bağlan Köyü'nde biri yıllardır bu köyde yaşayan, biri o sırada traktör üstünde bulunan, diğeri ise tarlasından dönen Celal Yıldırım, Bedran Yıldırım ve Münir Serin'in "işbirlikçi" oldukları nasıl tespit edilmiştir?

3. Talê Köyü'ne giderken Depin Polis Arama Noktası'ndan sorunsuz geçen Mehmet Temel, İsmail Aydın, Musa Tarhan ve İbrahim Sak'ın "işbirlikçi" oldukları neye dayandırılmaktadır?

4. Mehmet Temel isimli sivil kişinin yaşamını yitirmesinde sorumluluk kime aittir?

5. Bayraktar TB2 olarak bilinen Silahlı İnsansız Hava Aracı yapım izni Bayraktar Kardeşlerin kurduğu BAYKAR MAKİNE şirketine hangi koşullarla verilmiştir? Bu şirketin yılda kaç adet SİHA/İHA ürettiği bilinmekte midir?

6. Türkiye'de toplam kaç adet Silahlı İnsansız Hava Aracı olan SİHA/İHA vardır? bu araç Türkiye'de ilk kez nerde kullanılmıştır? Bu araçlarla şimdiye kadar kaç kişi yaşamını yitirmiştir?

7. Silahlı İnsansız Hava Aracı SİHA/İHA'lar Türkiye'nin hangi şehirlerinde kaçar adet olarak bulunmaktadır?

8. TSK bünyesinde etkin olarak kullanıldığı bilinen SİHA'ların kullanılma izni ne şekildedir? SİHA ile bombalama işlemi hangi rütbeli personel tarafından yapılmaktadır?

9. Bir adet SİHA ne kadara mal olmaktadır?